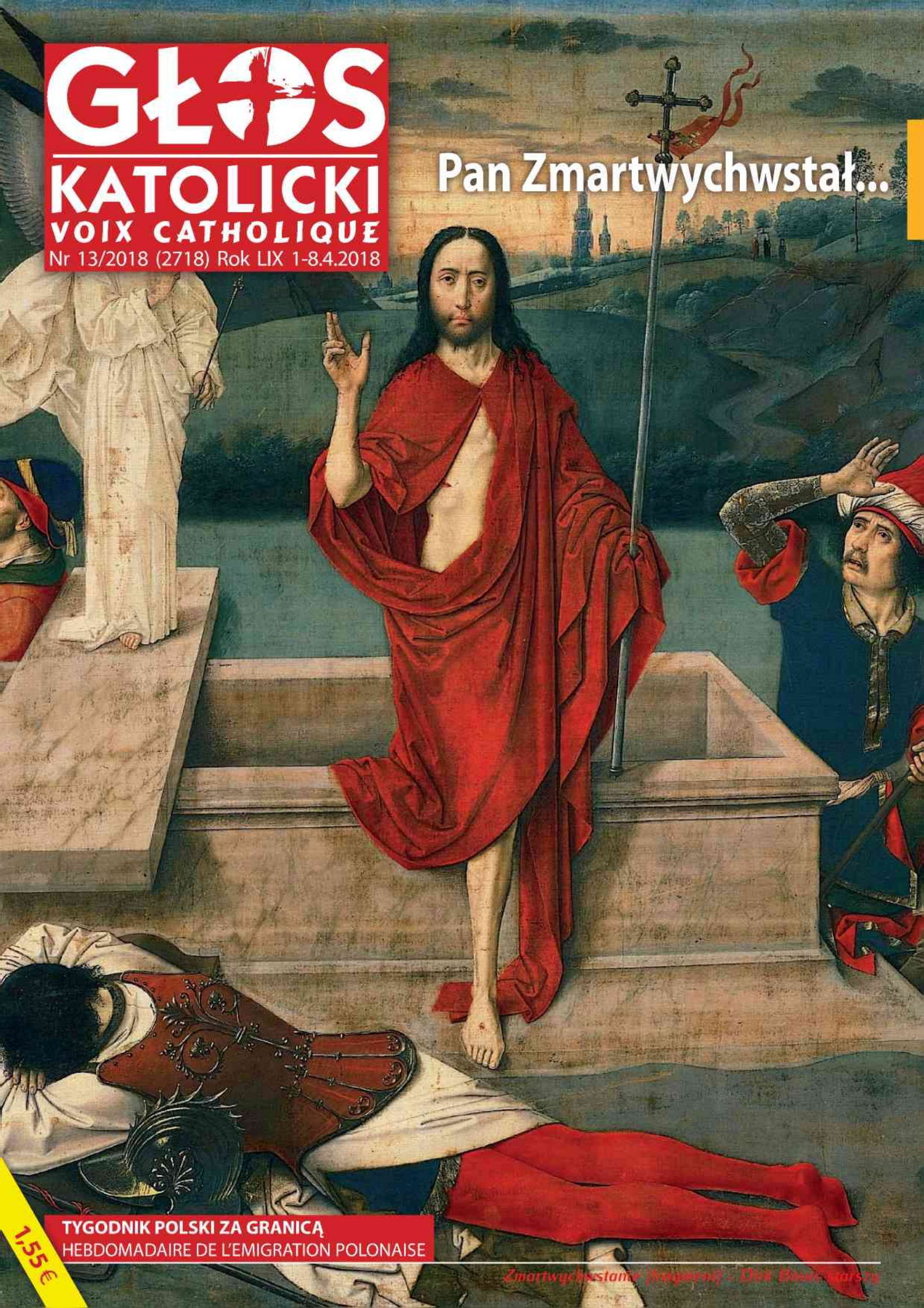

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 13/2018 (2718) Rok LIX 1-8.4.2018

Pan Zmartwychwstał...

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Zmartwychwstał (fragment) - Dux Boud'war

Spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym

Józef Augustyn SJ

W spotkaniach Jezusa Zmartwychwstałego z kobietami, Marią Magdaleną, Apostołami, Tomaszem, Piotrem, Janem uderza niezwykle klimat serdeczności, intymności.

Aleksander Iwanow – Chrystus ukazuje się Marii Magdalenie (1834)

Spotkania te nie mają charakteru uroczystych „objawień”, jakie miało miejsce na górze Synaj, gdy Bóg wręczał Mojżeszowi Dekalog. Nie są też podobne do objawienia się Jezusa na górze Tabor. Objawienia Zmartwychwstałego to małe rodzinne spotkania w gronie przyjaciół. W czasie tych spotkań panuje klimat ciepła, pokoju. Jezus zachowuje się jak bardzo bliska osoba, członek rodziny, Przyjaciel domu.

Uczniom trudno wejść w ową intymność z Jezusem. Boją się tej intymności, bliskości Jezusa. Reagują nieufnie. Chrystus musi podjąć wysiłek, aby pokonać ich lęki. Aby przekonać ich, że nie jest duchem, ale „żywą Osobą”. Zmartwychwstały Jezus pyta prosto: *Macie tu coś do jedzenia?* (Łk 24, 41). I na ich oczach się posila.

Fundamentalnym wrogiem intymności jest zawsze lęk. To lęk sprawia, że zachowujemy dystans, chłód. Boimy się kolejnych ran. Człowiek boi się, że zbliżając się do kogoś, zostanie ponownie zraniony. Nie można stworzyć klimatu intymności, gdy jedna strona kieruje się nieufnością, zachowuje chłód.

Prośmy o łaskę pragnienia intymnego spotkania z Jezusem Zmartwychwstałym. On pragnie być naszym Przyjacielem, Oblubieńcem, Ojcem. Prośmy też, byśmy zobaczyli, w jaki sposób bronimy się przed Jego bliskością. Prośmy, byśmy dostrzegli naszą podejrzliwość, niewiarę.

Bliskość Jezusa jest czystą łaską. Nie musimy na nią zastępować. Nieraz nam się wydaje, że przyjaźń Jezusa trzeba sobie wykupić, wypracować. Ale opór wobec łaski i daru, na który nie zasługujemy, jest reakcją naszej ludzkiej pychy, która nie chce od nikogo zależeć.

Dziękujemy za bliskość i intymność z Jezusem. Prośmy o gotowość serca przyjęcia Go z pełnym zaufaniem. Prośmy o otwartość i odwagę, które pozwolą nam wprowadzić Jezusa w nasze życie, we wszystkie nasze sprawy i problemy, także te najtrudniejsze, najbardziej bolesne.

Przypomnijcie sobie, jak wam mówiłem

Jezus Zmartwychwstały przychodzi do tych, którzy Go znali, kochali, słuchali Jego Słowa, chodzili z Nim, usiłovali Go naśladować. Po swoim zmartwychwstaniu odwołuje się do ich pamięci. Gdy po szabacie wczesnym rankiem niewiasty udaty się do grobu Jezusa, zastały odsunięty kamień. Były bezradne. *Nagle stanęło przed nimi dwóch mężczyzn w błyszczących szatach. Przestraszone, pochyliły twarze ku ziemi, lecz tamci rzekli do nich: „Dlaczego szukacie żyjącego wśród umarłych? Nie ma*

Go tutaj; zmartwychwstał. Przypomnijcie sobie, jak wam mówił, będąc jeszcze w Galilei: «Syn Człowieczy musi być wydany w ręce grzeszników i ukrzyżowany, lecz trzeciego dnia zmartwychwstać». Wtedy przypomniały sobie Jego słowa (Łk 24, 4-8).

Niewiasty, uczniowie mogą przypomnieć sobie, co Jezus im mówił, ponieważ Go słuchali. Jego słowa były zapisane w ich pamięci, choć przerażenie Jego okrutną śmiercią na krzyżu spowodowało jakby chwilowe „zapomnienie” o Jego słowach. Zmartwychwstały pragnie wydobyć je z głębi serca, pamięci i duszy.

Intymność, jaką Jezus buduje z uczniami, odwołuje się do wspólnie przeżytej drogi, do ich wspólnej historii. Intymność można zbudować jedynie pomiędzy osobami, które idą razem, pragną się poznać, mają wspólne cele, dążenia, pragnienia. Intymność zakłada także wzajemne zainteresowanie sobą, zaangażowanie w spotkanie.

Chcemy sobie uświadomić, że my od lat słuchamy Słowa Jezusowego, rozważamy je, ponieważ nosimy w sercu pragnienie, aby pełniej Go poznać, więcej Go miłować, gorliwiej iść za Nim. Również my mamy długą drogę przebyłą z Jezusem.

Może nie zawsze rozumieliśmy, co On do nas mówił, może nie zawsze byliśmy Mu wierni, ale On nie wypomina nam naszych grzechów. Jezus buduje intymną więź także z Piotrem, który się Go zaparł. Więcej nawet – zadzierzgnięta więź intymności z Piotrem staje się po jego upadku jakby silniejsza.

Jezus pyta, czy Piotr bardziej Go kocha (por. J 21, 15). Większy grzech Piotra nie oddalił Jezusa od niego. Nie ostatek Jezusowej więzi z tym, którego nazwał *Skatą*. Przeciwnie. Grzech stał się bolesną okazją do zbudowania silniejszej więzi z nim. Jezus jest świadom, że źródłem grzechu Piotra był jego lęk przed cierpieniem i przed śmiercią. Szedł wprawdzie dalej za Nim, ale – jak zauważa Ewangelista Łukasz – *szedł z daleka* (Łk 22, 54).

Intymność dotyka tego, co w nas najgłębsze i najbardziej bolesne

Intymność dotyka tego, co w człowieku najgłębsze, najdelikatniejsze, najbardziej czułe, najbardziej zranione i najbardziej wstydlive. Intymność dotyka ludzkiej delikatności i kruchości. Dlatego boimy się więzi intymności? Ponieważ w spotkaniu intymnym człowiek staje przed drugim bezbronny, wystawiony na zranienie. Klimat intymności, jaki tworzy Jezus w spotkaniu z Apostołem Tomaszem, ma taki właśnie charakter.

Apostoł Tomasz domaga się jako pierwszy intymnego gestu w spotkaniu z Mistrzem. Chce, by Pan pozwolił mu włożyć palec w rany Jego rąk i w rany Jego nóg, a całą rękę w ranę Jego boku. Moglibyśmy powiedzieć: „Co za odwaga”. Ale Tomasz nie mówił do obcego, mówił to do Przyjaciela, do Mistra, którego miłości i bliskości już doświadczył. Jego śmiała prośba była zakorzeniona w jego doświadczeniu Jezusa oraz w historii ich wspólnie przebytej drogi.

Jezus pozwala mu więc włożyć palec w rany Jego rąk i nóg, a całą rękę w ranę boku. Kontemplujmy ten niezwykle gest Tomasza Apostoła. Przypatrzmy się z uwagą, jak wkłada palec do ran rąk i nóg Pana, a całą rękę do Jego boku.

Dotykać zranionego ciała to wyraz szczególnej intymności, bliskości i pełnego zaufania. Ale co znaczy dla nas dotknąć ran Jezusa? Znać dotknąć Jego cierpienia, Jego męki, Jego krzyża, Jego bezgranicznego bólu, Jego bezgranicznej samotności, w czasie której woła z przerażeniem „godnym człowieka”: *Boże mój, Boże mój, czemuś Mnie opuścić?* (Mk 15, 34).

Dla Jezusa cierpieć na krzyżu znaczy wziąć na siebie nasze grzechy. A dla nas dotknąć Jego krzyża to dotknąć naszych własnych grzechów. To one, nasze grzechy, ukrzyżowały Baranka Bożego.

ciąg dalszy na str. 5

Telegram radosny

To jest ten czas Wielkanocy, prawdziwie, radosny, zbawienny; te chwile bezcenne, kiedy na bok mijają wszystkie, nawet te szorstkie zale, próżny trud, pretenje, różnice zdań, konflikt – małżeńskie, polsko-polskie i pokoleniowe... bez dobrych rozwiązań. I tu wybieramy dzisiaj – przy w półnym stole, i

modlitwie, nie tyle mniej, niż zło w półności okazjonalnej, co właśnie większe, to nie większe dobro rodzinności w cieniu Pustego Grobu. Zarzucimy na kołku cały ten świat doczesny wokół, zgiełk i jazgot wczajemy, balast realpolityki, i zdnad wszelkich... I tu yjdźmy ze swych ciasnych okopów i horyzontów z... je jkiem święconym w garści i trochę głupią miną zawstydyzenia, by poświadkować z dobrą a wolną wolą Zmartwychwstaniu – choćby próbą... wczajemy zrozumienia, zawieszenia broni, może i przebaczenia; z życzeniami co w obliczu Jego Oblicza przekroczyć banal i rutynę, nabiorą znamion bezinteresownej miłości. Wiem i prawdziwie, że pewnie jakiegoś przełomu: spektakularnego i tym razem świętecznym racja nie będzie – w naszym ego, i „ich”, i między nami, i za chwilę powrócimy znowu do swego foremki, je jkanie słusznej narracji, sojotechnik obłudnych i okupien się na powrót w starych narękach, grzechach, kompleksach i u. prawiedliwieniach, ale próbować trzeba wciąż na nowo, do póki wystarczy siła i wian, wszak gra idzie o wieczność naszą, o życie. Redakcja Głosu Katolickiego, która za moment, w roku Jubileuszu stulecia odzyskania niepodległości Polski, wkroczy w sześćdziesiąty rok swego istnienia życzy wszystkim Czytelnikom radosnego Alleluja!

P.O.

- OBAWIAM SIĘ, ŻE JAK SIĘ WYDA, ŻE TO FUTRO, KTÓRE OBIECAŁEM ŻONIE TO BYŁ TYLKO TAKI ZART NA PRIMA APRILIS TO BĘDĘ MIAŁ PRAWDZIWY ŁANU PONIEDZIAŁEK...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Zdjęcie Zmartwychwstałego? – str. 7
- | List z Warszawy – str. 8
- | Wielkanoc po polsku – str. 10
- | Joyeuses Pâques! – str. 11
- | Miłosierdzie Pana na wieki wyśpiewywać będę – str. 15

Zmartwychwstanie Polski przed stu laty

Wojciech Turek

Obchodzony w tym roku jubileusz stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości stwarza okazję do snucia refleksji nad sensem naszych ziemskich dziejów. Człowiek funkcjonuje w naturalnych wspólnotach, takich jak rodzina czy naród. Ten ostatni wypełnia swoje posłannictwo w państwie. Aby mógł je wypełnić, państwo powinno posiadać suwerenność.

Historyk Władysław Konopczyński pięknie napisał, że niepodległość to nie tylko niezawisłość od cudzej woli, ale również możliwość wypełniania własnej woli, czyli zależność od własnej woli, czyli świadomość istnienia własnej drogi, którą należy podążać. Słowa te komponują się z wielowiekową tradycją antycznego i chrześcijańskiego wychowania, paidei, która oznaczała wszechstronne kształtowanie człowieka rozumnego, zdolnego do kierowania się w życiu arete, czyli cnotą, dzielnością i sprawiedliwością, dążącego do poznania Prawdy. Jesteśmy wolni, kiedy potrafimy zapanować nad własnymi popędami i rozmaitymi pokusami i kiedy z wla-

snej woli podążamy drogą prowadzącą nas ku doskonałości (cnotie). Podobnie jest z niepodległością państwa: takowa istnieje, jeśli za sterem państwa znajdują się przywódcy dążący do pomyślności narodu. Nie wystarczy, że państwu nie zagraża niebezpieczeństwo podboju przez obcą armię. Koniecznym warunkiem zaistnienia faktycznej, a nie jedynie teoretycznej niepodległości jest wypełnianie przez przywódców państwa woli narodu.

W świetle powyższych rozważań widać jak na dłoni różnicę między losami Polski odrodzonej przed stu laty w 1918 roku, a sytuacją Polski po 1989 roku.

ciąg dalszy na str. 12

Zaprenumeruj „Głos Katolicki”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

- ☐ Rok (56,60 €) ☐ Pół roku (30,30 €) ☐ Miesiąc (5 €)
- ☐ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) ☐ PDF/e-mail (49,90 €)

☐ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 10,34a.37-43

Czytanie z *Dziejów Apostolskich*

Gdy Piotr przybył do domu centuriona w Cezarei, przemówił: „Wiedziecie, co się działo w całej Judei, poczynawszy od Galilei, po chrzcie, który głosił Jan. Znaćcie sprawę Jezusa z Nazaretu, którego Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą. Dlatego że Bóg był z Nim, przeszedł On dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła. A my jesteśmy świadkami wszystkiego, co zdziałał w ziemi żydowskiej i w Jerozolimie. Jego to zabili, zawiesiwszy na drzewie. Bóg wskrzesił Go trzeciego dnia i pozwolił Mu ukazać się nie całemu ludowi, ale nam, wybranym uprzednio przez Boga na świadków, którzyśmy z Nim jedli i pili po Jego zmartwychwstaniu. On nam rozkazał ogłosić ludowi i dać świadectwo, że Bóg ustanowił Go sędzią żywych i umarłych. Wszyscy prorocy świadczą o tym, że każdy, kto w Niego wierzy, w Jego imię otrzymuje odpuszczenie grzechów”.

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: W tym dniu wspaniałym wszyscy się weselmy.

EWANGELIA

J 20,1-9

Słowa Ewangelii wg św. Jana

Pierwszego dnia po szabacie, wczesnym rankiem, gdy jeszcze było

ciemno, Maria Magdalena udała się do grobu i zobaczyła kamień odsunięty od grobu. Pobiegła, więc i przybyła do Szymona Piotra i do drugiego ucznia, którego Jezus miłował, i rzekła do nich: „Zabrano Pana z grobu i nie wiemy, gdzie Go położono”. Wyszedł, więc Piotr i ów drugi uczeń i szli do grobu. Biegli oni obydwaj razem, lecz ów drugi uczeń wyprzedził Piotra i przybył pierwszy do grobu. A kiedy się nachylił, zobaczył leżące płótna, jednakże nie wszedł do środka. Nadszedł potem także Szymon Piotr, idący za nim. Wszedł on do wnętrza grobu i ujrzał leżące płótna oraz chustę, która była na Jego głowie, leżącą nie razem z płótnami, ale oddzielnie zwiniętą na jednym miejscu. Wtedy wszedł do wnętrza także i ów drugi uczeń, który przybył pierwszy do grobu. Ujrzał i uwierzył. Dotąd, bowiem nie rozumieli jeszcze Pisma, które mówi, że On ma powstać z martwych. □

LITURGIA SŁOWA

Niedziela Miłosierdzia Bożego

PIERWSZE CZYTANIE

Dz 4,32-35

Czytanie z *Dziejów Apostolskich*

Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy mieli wielką łaskę. Nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je i przynosili pieniądze ze sprzedaży, i składali je u stóp apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby.

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Dziękujcie Panu, bo jest miłosierny.

DRUGIE CZYTANIE

1 J 5,1-6

Czytanie z *Pierwszego Listu św. Jana Apostoła*

Najmilsi: Każdy, kto wierzy, że Jezus jest Mesjaszem, z Boga się

Guercino – Niewierny Tomasz

narodził i każdy miłujący Tego, który dał życie, miłuje również tego, który życie od Niego otrzymał. Po tym poznajemy, że miłujemy dzieci Boże, gdy miłujemy Boga i wypełniamy Jego przykazania, albowiem miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazania Jego nie są ciężkie. Wszystko, bowiem, co z Boga zrodzone, zwycięża świat, tym właśnie zwycięstwem, które zwyciężyło świat, jest nasza wiara. A kto zwycięża świat, jeśli nie ten, kto wierzy, że Jezus jest Synem Bożym? Jezus Chrystus jest Tym, który przyszedł przez wodę i krew, i Ducha, nie tylko w wodzie, lecz w wodzie i we krwi. Duch daje świadectwo, bo Duch jest prawdą.

EWANGELIA

J 20,19-31

Słowa Ewangelii wg św. Jana

Było to wieczorem owego pierwszego dnia tygodnia. Tam, gdzie przebywali uczniowie, drzwi były zamknięte z obawy przed Żydami. Jezus wszedł, stanął pośrodku i rzekł do nich: „Pokój wam!”. A to powiedziawszy, pokazał im ręce i bok. Uradowali się, zatem uczniowie, ujrawszy Pana. A Jezus znowu rzekł do nich: „Pokój wam! Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam”. Po tych słowach tchnął na nich i powiedział im: „Weźmijcie Ducha Świętego! Którym odpuszczacie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane”. Ale Tomasz, jeden z Dwunastu, zwany Didymos, nie był razem z nimi, kiedy przyszedł Jezus. Inni, więc uczniowie mówili do niego: „Widzieliśmy Pana!”. Ale on rzekł do nich: „Jeżeli na rękach Jego nie zobaczę śladu gwoździ i nie włożę palca mego w miejsce gwoździ, i nie włożę ręki mojej do boku Jego, nie uwierzę”. A po ośmiu dniach, kiedy uczniowie Jego byli znowu wewnątrz domu i Tomasz z nimi, Jezus przyszedł mimo drzwi zamkniętych, stanął pośrodku i rzekł: „Pokój wam!”. Następnie rzekł do Tomasza: „Podnieś tutaj swój palec i zobacz moje ręce. Podnieś rękę i włoż ją do mego boku, i nie bądź niedowiakiem, lecz wierzącym”. Tomasz Mu odpowiedział: „Pan mój i Bóg mój!”. Powiedział mu Jezus: „Uwierzyłeś, bo Mnie ujrzałeś; błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli”. I wiele innych znaków, których nie zapisano w tej księdze, uczynił Jezus wobec uczniów. Te zaś zapisano, abyście wierzyli, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Bożym, i abyście wierząc, mieli życie w imię Jego. □

Pan Zmartwychwstał... nie ma Go tu

„Nie ma Go tu” – usłyszały zaniepokojone, święte niewiasty „Powstał z martwych”. Ale co to znaczy? Zastanawiały się zaskoczone tą nowiną. Potem jeszcze Piotr i Jan też zobaczyli pusty Grób i szaty złożone.

Kto pojedzie do Ziemi Świętej, też zobaczy właśnie pusty Grób. Ale od pustego Grobu do głębokiej wiary w Zmartwychwstanie jest jednak pewna odległość. Odległość dorastania w wierze. Odległość niekiedy całego życia. Bo chyba dopiero, gdy sami staniemy wobec naszej przemijalności, śmierci i naszego grobu, w pełni dotrze do nas, jako łaska i jako wezwanie, iż trzeba zobaczyć pustym, także swój grób, iż trzeba spojrzeć dalej niż grób; że trzeba również poprzez śmierć, dojrzeć nadchodzące nowe życie, ofiarowane nam w tajemnicy Zmartwychwstania Jezusa Chrystusa.

Zmartwychwstał, jako pierwszy, odszedł do nieba, ale przecież pozostał. Bo niebo nie jest daleko. Bo Zmartwychwstanie w Nim może stać się naszym udziałem. To niezwykle ważne, aby pamiętać, sercem pamiętać, że my nigdy nie jesteśmy sami. Bo z nami na zawsze jest Pan Jezus. On jest bardzo blisko człowieka, bo kocha go, a miłość nigdy nie opuszcza tego, dla kogo jest, dla kogo istnieje. Miłość zawsze jest. Dla miłości nie ma odległości ani czasu. Sam Chrystus wypowiada przecież słowa: „Jestem z wami przez wszystkie dni aż do skończenia świata”. Trzeba te słowa Pana dobrze sobie wpisać w serce i je na zawsze zapamiętać.

Wracamy tu myślą jeszcze raz do Wieczernika, do tego, co tam się stało, bo właśnie w Wieczerniku, padły znamienne słowa: „To jest moje Ciało i moja Krew”, a więc tam, gdzie dostaliśmy od Pana Jezusa Komunię Świętą.

W tym samym Wieczerniku apostołowie usłyszeli jakże ważne przesłanie od Zmartwychwstałego: „Pokój wam”. A kiedy przyszedł Duch z nieba, oni „trwali na modlitwie razem z Maryją”. Bo Duch Boży przychodzi wtedy, gdy człowiek otworzy Jemu swoje serce, a więc, gdy modli się i kontempluje prawdy zbawienia. Duch Święty – Duch miłości, Duch radości i pokoju, Duch prawdy i męstwa w wierze. To

Perino del Vaga – Noli me tangere

wszystko jest nam tak bardzo potrzebne, bo sami nie umiemy kochać. I tak często w naszym sercu i życiu nie ma ani radości, ani pokoju. A zamiast przyjąć prawdy od Pana Boga, błąkamy się po pustyni kłamstwa i półprawd. Jak nam, więc dzisiaj potrzeba łaski Ducha!

Zmartwychwstały Panie, pomóż nam otwierać serca na Bożego Ducha, którego postaćś Kościołowi w Wieczerniku, na Bożą radość i pokój i na tę miłość, która jest aż do końca dla nas, a która przeprowadza człowieka ze śmierci do życia z Bogiem. □

ks. prof. Sławomir Nowasad

Rozważania na podstawie książki pt. „Jesteś z Wieczernika”.

Modlitewne wołanie człowieka

*Uśmiechnąłem się lekko i przyjaźnie
– jak zawsze, gdy wołam modlitewnym
wołaniem,
– do wiar y, nadziei i miłości na początku
nowego dnia.*

*Uśmiechnąłem się do w: pomnień,
odległych cudu łamanego chleba,
do zrozumienia tęskno ty i w: ysłku,
do ciszy, która czyni wolnym.
I tak ze przyjaźniony z łaską uśmiechu,*

*odwagą i wiernością z modlitwą
– jak z oddechem r, flek ją słowa z ciszy
zrodzonego,
przynosiłem mu jemu odwiecznemu Bogu
na patenie otwarte ludzkie serca.*

ks. Ireneusz Wójcik

Spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym

ciąg dalszy ze str. 3

W Jego ranach są bowiem nasze grzechy. On przecież był przybity za nasze nieprawości. Ale w Jego ranach jest także nasze zdrowie, przebaczenie naszych grzechów, nasze pojednanie z Bogiem, z bliźnimi i z sobą samym (por. Iz 53, 5). Intymność, do której zaprasza nas Jezus, ma leczniczy charakter. Jezus mówi Tomaszowi: *Podnieś tutaj swój palec i zobacz moje ręce. Podnieś rękę i włoż w mój bok.*

W odpowiedzi na te słowa powiedzmy Jezusowi: „To Ty, Panie, dotknij, swoimi przebitymi rękami wszystkich moich ran. Dotknij swoją miłością rany mojego serca, swoim światłem prawdy dotknij mojego zranionego umysłu, mojej zranionej pamięci”.

To boli być zbawionym

Znakiem naszego zaangażowania w intymne spotkanie z Jezusem będzie odstonięcie przed Nim wszystkich naszych ran serca, duszy, myślenia, pamięci, ciała. Nieraz bywają to rany stare, długo nieleczone, nieoptakane i dlatego ciągle ropiejące, cuch-

nące, obolate, które nie pozwalają nam cieszyć się naszym życiem, ludzką miłością, przyjaźnią, twórczą pracą, pokojem. Nasze niekontrolowane kompulsywne reakcje, zamykania się w sobie, ucieczki, mają często swoje źródło właśnie w owych starych niezaleczonych ranach. Jezus dotykając ich, nie zrani nas dodatkowo, ale opatrzy owe rany, złagodzi ich ból, uleczy je. On jest przecież najlepszym Lekarzem, który nie przyszedł do zdrowych, ale do tych, którzy się źle mają (Łk 5, 31).

Søren Kierkegaard, duński filozof, pisał: „To boli być zbawionym”. Jeżeli „boli być zbawionym”, to o ileż bardziej boli zbawiać innych.

Dziękujemy więc Jezusowi za Jego „Boski ból” i „Boski trud” zbawiania nas. Rozmawiajmy z Nim z całą szczerością, otwartością i zaufaniem o tym wszystkim, co w naszym życiu jest najtrudniejsze, najbardziej bolesne, zranione, upokarzające. Prośmy, aby Jego intymna bliskość, Jego zaufanie do nas umacniały nas, pocieszały, dodawały nam odwagi i stawały się źródłem codziennej radości. □

Józef Augustyn SJ

Pierwszy świadek

Zmartwychwstały Jezus wychodzi z grobu, stawiając na ziemi stopy, na których widać ślad gwoździ.

Zachowanie trzech strażników symbolizuje trzy różne postawy, jakie można przyjąć wobec tego wielkiego wydarzenia. Strażnik przedstawiony na dole obrazu śpi twardym snem. Po przebudzeniu nie będzie wiedział, co się stało, pozostanie poganinem. Strażnik z lewej strony drzemie. Mógłby zapewne się odwrócić i zobaczyć Zmartwychwstałego, ale woli o niczym nie wiedzieć. Taka postawa symbolizuje herezję, odrzucenie wiary. Strażnik z prawej jest natomiast pierwszym świadkiem cudu Zmartwychwstania. Można go nazwać reprezentantem całej społeczności wierzących.

Zbawiciel, wychodząc z grobu, patrzy na nas, a prawą rękę wznosi w geście błogostawieństwa. W lewej trzyma długą łaskę w kształcie krzyża, z przymocowaną chorągiewką. Ten krzyż jest sztandarem Jego zwycięstwa nad śmiercią. Na odsuniętej z grobu płycie stoi anioł w świetlistej, białej szacie. Kiedy Chrystus już się oddali, a przerażeni żołnierze uciekną, on pozostanie, by opowiedzieć o tym, co się stało, kobietom, które przyjdą do grobu, by namaścić ciało Jezusa.

Kiedy dobrze przyjrzymy się krajobrazowi w tle, dostrzeżemy sylwetki trzech niewiast, zmierzających drogą w kierunku grobu. Widać je na prawo od krzyża trzymanego przez Jezusa.

Pierwotnie obraz stanowił kwatere bocznego skrzydła Ołtarza Ukrzyżowania. Wszystkie części ołtarza zachowały się, ale każda w innej części świata. Omawiane przez nas Zmartwychwstanie – w Pasadenie w Kalifornii (USA), będące pierwotnie głównym przedstawieniem Ukrzyżowania – w Brukseli, a stanowiące drugie boczne skrzydło Złożenie do grobu – w londyńskiej National Gallery. □

Leszek Śliwa (Go Niedzielny)

„Zmartwychwstanie” – Dirk Bouts starszy (tempera na płótnie, ok. 1455 r., Muzeum Norton Simon, Pasadena)

Wielkanoc 2018

„Wolność na razie nie jest całkowita, nie jest czysta, nie jest pełna, bo nie osiągnęliśmy jeszcze wieczności. Ponieważ więc nadal podlegamy słabości, śmiem twierdzić, że jesteśmy wolni w taki j mierze, w jakij służymy Bogu”.

(św. Augustyn)

Zmartwychwstanie Jezusa otwiera przed nami horyzonty nowego życia i nowych możliwości. To wyzwolenie człowieka z niewoli śmierci, grzechu i szatana do osiągnięcia pełni wolności.

Z okazji świąt wielkanocnych, przeżywanych w roku jubileuszu 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, życzę wszystkim naszym rodakom żyjącym poza granicami naszej Ojczyzny przyjęcia daru obecności

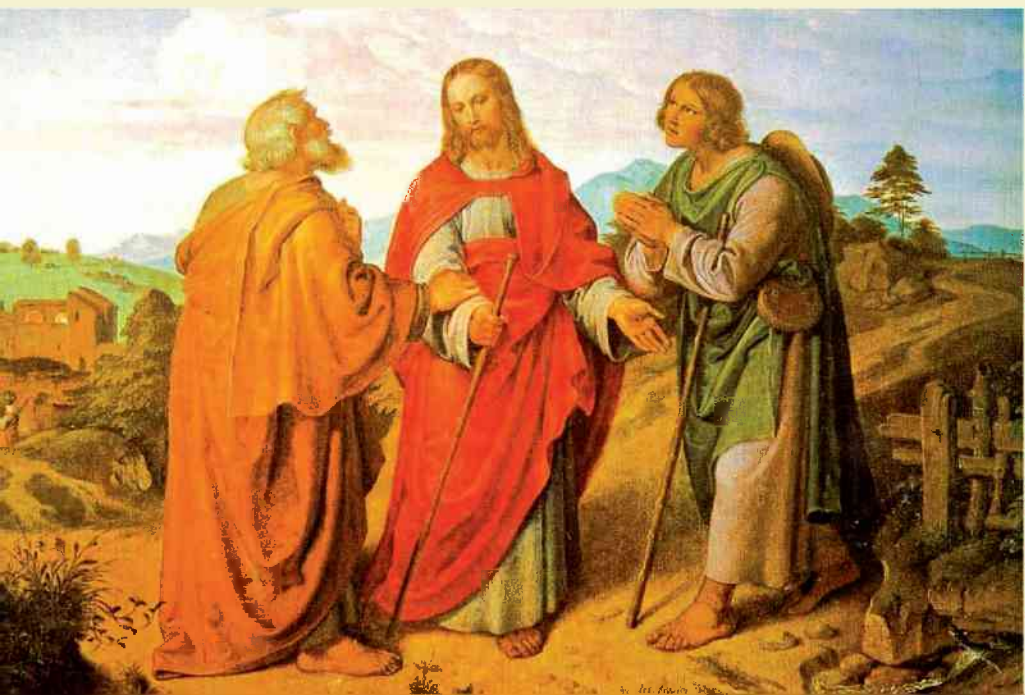
foto: L. Dolata

Zmartwychwstałego Pana i kroczenia z Nim na drodze ku pełnej wolności!

Niech Jezus Zmartwychwstały otwiera Wasze oczy i uszy na Jego obecność, tak jak to uczynił w przypadku Marii Magdaleny i uczniów zdążających do Emaus! Niech umacnia Waszą wolę do przecięcia własnych słabości, podobnie jak to uczynił w życiu Piotra, który przeszedł drogę nawrócenia od zdrady do wyznania miłości! Niech wypełnia Wasze dusze ogniem swej miłości, jak w dniu zesłania Ducha Świętego na apostołów!

Z modlitwą i błogostawieństwem na Święta Zmartwychwstania Pańskiego

bp Wiesław Lechowicz
Delegat KEP ds. Duszpasterstwa
Emigracji Polskiej

Joseph von Führich – Kleopas spotyka Jezusa w drodze do Emaus

Zdjęcie Zmartwychwstałego?

O Catunie Turyńskim i Chustie z Manoppello, wierze i badaniach naukowych, które da się pogodzić, opowiada prof. Zbigniew Trętka, analityk obrazu, fotograf, teolog, kierownik Zakładu Antropologii Obrazu Uniwersytetu Gdańskiego.

Już w XIV w. biskup Henryk z Poitiers ogłosił, że to jedno wielkie fałszerstwo. Pan nie ma wątpliwości, że Catun Turyński jest autentycznym acheiropietos, czyli obrazem, który nie wyszedł spod ręki człowieka...

Nie tylko ja nie mam wątpliwości. Wyniki interdyscyplinarnych badań prowadzonych przez niezależnych naukowców z całego świata dowodzą autentyczności catunu oraz faktu, że okrywał on ciało martwego, realnego człowieka poddanego torturom, których przebieg jest zgodny z opisami męki Jezusa Chrystusa. To nie kwestia wiary, ale wiedzy. Bp Poitiers takiej wiedzy nie miał.

Lillian Schwarz, amerykańska artystka, ogłosiła niedawno, że Catun Turyński nie przedstawia twarzy Jezusa, ale... Leonarda da Vinci. Z kolei włoski ekspert w dziedzinie konserwacji dzieł sztuki Luciano Buso uważa, że autorem płótna jest malarz Giotto di Bondone.

To fikcja z gatunku sensacyjnych powieści Dana Browna. Wizerunek na catunie ma charakter mechaniczny. Nie znajdziemy na nim śladów kierunkowości, które istnieją w przypadku obrazów. Biolodzy i chemicy wykluczyli wpływ pigmentu na uzyskanie obrazu. Naukowo udowodnione zostało także, że obraz z catunu, ze względu na swoją precyzję, nie mógł wyjść spod ludzkiej ręki. Oficjalnie potwierdzili to w 2011 r. badacze z Centrum Nowych Technologii i Energii we Frascati. W raporcie napisali: „Próby stworzenia reprodukcji za pomocą lasera wykazały, że do takiego eksperymentu trzeba użyć 34 bilionów watów”. Żadne z laboratoriów nie dysponuje dziś takimi możliwościami. Z kolei badacze amerykańskiego Centrum Badań Kosmicznych dowiedli, że wizerunek na catunie posiada trójwymiarowy charakter. Trzymajmy się nauk ścisłych!

Catun nazywany jest Piątą Ewangelią. Co da się z niej wyczytać?

Badania patologów medycyny sądowej wykazały, że na podstawie śladów krwi można bardzo dokładnie i precyzyjnie odczytać przebieg męki człowieka z catunu zbieżny z ewangelicznym opisem pasji Chrystusa. Począwszy od pierwszego uderzenia w twarz, na wylewie krwi z martwego już ciała po zdjęciu z krzyża kończąc. Jednak najbardziej znaczące ślady krwi to te, które odzwierciedlają przebicie boku włócznią. Żeby wypłynęły krew i woda — zjawisko bardzo rzadkie, ale możliwe — musiał zaistnieć caty splót różnych sytuacji, np. bicowanie kilka godzin wcześniej, by w jamie opłucnej nastąpiło opadanie czerwonych krwinek. Święty Jan nie mógł tego wymy-

ślić, ponieważ nie miał na ten temat wiedzy.

Niby wszystko się zgadza, ale jaką mamy pewność, że człowiekiem z catunu jest Jezus Chrystus?

Odsyłam do obliczeń prof. Bruno Barberisa, wykładowcy fizyki matematycznej na Uniwersytecie Turyńskim, który naukowo wykazał, że na 200 miliardów ewentualnych ukrzyżowanych mógł istnieć tylko jeden człowiek, który posiadał takie cechy jak Jezus Chrystus.

Pan, jako fotograf i analityk obrazu, także prowadził badania nad catunem. Do jakich wniosków Pan doszedł?

Na płótnie zapisane są dwa obrazy. Pierwszy tworzą płyty — krew i inne wycieki. Drugi, składający się na obrazy ciała i roślin, ma charakter fotograficznego zapisu. Przez dziewiętnaście stuleci, kiedy catun przechowywany był w różnych miejscach, ten obraz nie był znany w wersji pozytywowej. Kiedy podchodzi się bliżej płótna — zanika. Dopiero pierwsza fotograficzna reprodukcja z 1898 r. pozwoliła zobaczyć pozytywową obraz ciała na catunie.

Jak to możliwe, że około 2 tys. lat temu powstała tego typu „fotografia”?

To pytanie o rodzaj energii odpowiedzialnej za zaistnienie obrazów na powierzchni catunu. Analiza całego zbioru śladów na obiekcie zdaje się wskazywać, że miało to miejsce podczas „wydostawiania się” ciała otulonego płótnem. To wyjątkowe zjawisko, nieznanie współczesnej nauce.

Mówiąc o energii i „wydostawianiu się” ciała, opisuje Pan zmartwychwstanie?

Współcześni badacze stwierdzili, że ciało człowieka z catunu nie mogło mieć kontaktu z płótnem dłużej niż przez 36–40 godzin. Na obiekcie nie wykryto nawet minimalnych ilości związków chemicznych świadczących o rozkładzie ciała. Co więcej, według wszelkich dostępnych analiz skrzepy krwi pozostały nienaruszone, co oznacza, że ciało nie mogło zostać oderwane od płótna. Z kolei dr Gilbert R. Lavoie z Bostonu wskazał na brak wpływu grawitacji na usytuowanie ciała w momencie tworzenia się obrazu na powierzchni płótna. Przedstawiłem fakty. Resztę proszę sobie odpowiedzieć.

Innym badanym przez Pana obrazem nie-ręką-ludzką-wykonanym jest Chusta z Manoppello. To słynny materiał, którym św. Weronika wytarta oblicze Chrystusa? A może pośmiertna chusta potowa, która leżała bezpośrednio na twarzy Jezusa?

Efekt nałożenia na siebie wizerunku Catunu Turyńskiego i Chusty z Manoppello. Zgadają się nie tylko proporcje twarzy, ale i ślady zranień

Ani jedno, ani drugie. To najprawdopodobniej chusta — soudarion, znajdująca się na catunie w miejscu, w którym spowijał on twarz. Oznacza to, że nie stykała się bezpośrednio z ciałem, ale z płótnem. Taką chustą — soudarion, która „była na głowie Jezusa”, odkryli apostołowie Piotr i Jan po wejściu do pustego grobowca trzeciego dnia po złożeniu w nim ciała ich Mistrza. Leżała „nie razem z płótnami, ale oddzielnie zwinięta na jednym miejscu” (20,7), a według innego tłumaczenia: „w jedynej pozycji”. Zdaniem niektórych badaczy, w których gronie również sam się znajduję, miałyby to wskazywać na chustę przechowywaną dzisiaj w Manoppello.

Skąd wiemy, że to nie dzieło malarskie?

Widoczny na niej obraz posiada cechy niewystępujące na żadnym spośród znanych dzieł sztuki. Obraz jest obustronny: posiada awers i rewers o takim samym stopniu nasycenia barwą. Po konsultacjach z historykami sztuki i konserwatorami okazało się, że nie ma innego takiego obrazu, który byłby idealnie obustronny. Unikatową cechą wizerunku z chusty jest także jego wariantowość wywoływana różnym kątem oświetlenia obiektu. W zależności od tego, jak pada światło, zmienia się twarz postaci przedstawionej na chustie — usta wydają się raz otwarte, raz zamknięte. Żaden z obrazów namalowanych przez człowieka nie jest w stanie ukazać tego, co można zaobserwować podczas oglądania chusty.

Chusta z Manoppello jest prototypem wczesnośredniowiecznych wizerunków Chrystusa — taki wniosek płynie z Pańskich badań. Skąd wiemy, że nie było odwrotnie. Może to wizerunki Chrystusa, które wyszły spod pędzla malarzy, stały się inspiracją do „stworzenia” chusty?

ciąg dalszy na str. 14

List z Warszawy

Piotr Witt

Pogoda jak przed wojną. Zima z mrozami i śniegiem od ponad miesiąca. W poniedziałek rano 19 marca było – 10 C. Gdyby nie sypanie soli można by jeździć po Warszawie saniami. W Małej polsce i na Suwalszczyźnie wciąż pada śnieg.

Tymczasem stolica wzdycha za utraconą świetnością. W księgarniach albumy o przedwojennej architekturze, w radio dawne piosenki. W pobliżu miejsc upamiętnionych w historii wyczerpujące objaśnienia. Istotnie, ze starych fotografii wyłania się obraz pięknego europejskiego miasta. Warszawiacy z dumą nazywali je Paryżem północy. Zresztą, od kiedy Napoleon III uczynił Paryż najnowocześniejszym miastem świata, liczne miasta przyznawały się do pokrewieństwa ze stolicą Francji. Mnie, zasiadającemu mieszkańcowi Paryża nieliczne ocalałe świadectwa warszawskiej historii i stare fotografie nasuwają zupełnie inne skojarzenia. Pięknie odnowione kamienice przy Nowogrodzkiej, Koszykowej, Widok, Alei Róż, kamienica Fuchsa przy placu Trzech Krzyży, hotele Bristol i Europejski każą myśleć raczej o starym Monte Carlo: fantazje Charlesa Garnier, architekta Opery wspomagane niemieckim marzycielstwem. Nic dziwnego, jeśli zważyć, iż Francois Blanc twórca stolicy hazardu był Alzatczykiem z Homburga, zaś główny budowniczy starej Warszawy szwajcarz Fryderyk Granzow odebrał wykształcenie w Berlinie, a jego syn Kazimierz z kolei w Hamburgu.

W ostatnich latach nadzwyczajnie wzrósł u młodych czytelników zainteresowanie historią II wojny światowej. Nigdzie chyba na świecie nie zobaczycie podobnej ilości wydawnictw dotyczących tej tematyki w wydaniu rodzimych i zagranicznych autorów. Na pchlim targu, na Kole widziałem blaszaną tablicę z napisem „Achtung minen!”. Zabytek z czasów ostatniej wojny

wciąż w Polsce nie utracił aktualności. W tych dniach oddano do użytku po remoncie szpital dziecięcy na Kopernika. Konserwatorzy naprawili żelazne sztachety ogrodzenia, z pietyzmem zachowując ślady na nich kul i odłamków. Przed ostatnim weekendem, w Sandomierzu policja ewakuowała osiem rodzin, ponieważ właściciel domu kopiąc dół pod ogrodzenie natrafił na kilka min przeciwczołgowych. Ale to są tylko rzadkie epizody przypominające straszliwe oblicze wojny. Na szczęście zdrowa pamięć ludzka, jeżeli nie jest gwałcona, zatrzymuje z przeszłości tylko to, co było w niej przyjemne. Z oddalenia wszystko błękitniej, widziałem starych wiarusów, jak zaśmiewali się wspominając z żalem przeżycia z okopów.

Właśnie w teatrze muzycznym Roma idzie kompletami rodzimy music-hall „Piloci” osnuty na tle udziału polskich lotników w Bitwie o Anglię. Skądinąd widowisko „Jak w przedwojennym kabarecie”, przygotowane na wieczór Sylwestrowy cieszyło się takim powodzeniem, że Teatr Żydowski włączył je do stałego repertuaru. Gdyby nie wystawa starych fotografii na schodach ruchomych przy trasie WZ, pokazująca także nędzę dawnych staromiejskich podwórek, myślelibyśmy, że dawniej wszystko było cacy.

Warszawiak Antoni Stonimski wspominał niegdyś kinoteatr z okolicy Nalewek, który nazywał się „Jak w Paryżu”. Dawano tam jednoaktówki z życia polskiej arystokracji. Graf Potocki i Graf Radziwiłł, żeby publiczność ich rozumiała wyrażali się w jidysz.

Z KRAJU

- Współpraca dwustronna, przyszłość UE po Brexicie, unijny budżet, bezpieczeństwo energetyczne (Nordstream 2) i kryzys migracyjny to główne tematy spotkania premiera Mateusza Morawieckiego z kanclerz Niemiec Angelą Merkel. W Belwederze Merkel spotkała się także z prezydentem Andrzejem Dudą.
- Wizytę w Warszawie złożył szef niemieckiego MSZ Maas. Niemiecki polityk spotkał się z prezydentem Andrzejem Dudą, premierem Mateuszem Morawieckim oraz szefem polskiej dyplomacji Jackiem Czaputowiczem. Wizyta poprzedzała przyjazd do Warszawy Angeli Merkel. Merkel po zaprzysiężeniu na kolejną kadencję kanclerstwa odwiedzała po kolei Francję i Polskę.
- Szefowie dyplomacji Polski i Wielkiej Brytanii, Czaputowicz i Johnson wspólnie potępili Rosję za atak na b. rosyjskiego szpiega Skripala, który pracował dla Brytyjczyków.
- Wg Kantar Public 37% badanych, którzy deklarują chęć udziału w wyborach parlamentarnych chciało w marcu głosować na PiS. PO uzyskało 22%, Kukiz'15 – 6%, Nowoczesna 5%, PSL – 2%.
- Wg CBOS prezydent Andrzej Duda cieszy się największym (69%) zaufaniem. W tym rankingu dalej są: premier Mateusz Morawiecki – 60% zaufania i wicepremier Beata Szydło – 52%. Liderami rankingu nieufności są: szef PO Grzegorz Schetyna (51%) i prezes PiS Jarosław Kaczyński (42%).
- I prezes Sądu Najwyższego Gersdorf, która powinna „niezwłocznie” zwołać pierwsze posie-

dzenie nowej Krajowej Rady Sądownictwa, postanowiła się z wykonaniem tego wstrzymać.

- Wicepremier Beata Szydło zapowiedziała przeznaczenie ponad 3 mld zł na program „Za życiem”. Pierwszy etap programu to m.in. wsparcie rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem, wzmocnienie roli asystentów rodziny, rozwój mieszkań chronionych i nowy program polityki zdrowotnej.
- Sejmowa komisja sprawiedliwości i praw człowieka pozytywnie zaopiniowała projekt „Zatrzymaj aborcję”, który znosi możliwość przerwania ciąży ze względu na wady płodu.
- Mimo że wydatki Polski w 2017 r. na zbrojenia były wyższe o 4,18% w porównaniu z 2016 r., silny wzrost gospodarczy sprawił, że w relacji do PKB udział wydatków obronnych spadł poniżej progu 2% PKB. Z raportu Sojuszu Północnoatlantyckiego wynika, że w ubiegłym roku natowski próg wydatków (2%) przekroczyły tylko Grecja (2,36% PKB), Wielka Brytania (2,12), Estonia (2,08) oraz Stany Zjednoczone (3,57).
- Polska gospodarka szybko się rozwija, rośnie poziom życia, dzięki czemu nasz kraj dogania gospodarki innych państw OECD – wynika z opublikowanego raportu OECD. Aby utrzymać ten trend raport zaleca inwestycje w podnoszenie kwalifikacji, infrastrukturę, wzmacnianie potencjału w zakresie innowacyjności.
- U zbiegu Alei Ujazdowskich i Agrykoli w Warszawie zostanie zbudowany pomnik Wojciecha Korfatego. Inicjatorem budowy są samorządy kilku śląskich miast.

- Zarzuty zabójstwa małżeństwa Jaroszewiczów usłyszało trzech nowych podejrzanych; dwóch z nich przyznało się do winy. Są to członkowie tzw. „gangu karateków”. Minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro zaznaczył, że sprawa nie musiała mieć tylko charakteru rabunkowego. B. premiera z czasów PRL Piotra Jaroszewicza i jego żonę Alicję Solską-Jaroszewicz zamordowano w nocy z 31 sierpnia na 1 września 1992 r. w ich willi w warszawskim Aninie.
- Wg US News & World Report, Polska jest trzecim najlepszym miejscem do inwestowania dla przedsiębiorców na całym świecie. Przed nami są Filipiny i Indonezja.
- Raport branży meblarskiej mówi z kolei, że co druga rozkładana kanapa lub sofa na meblarskim rynku w Europie została wyprodukowana w Polsce. Wartość naszego eksportu w tej branży przekroczyła w 2017 r. 10 mld euro.
- W 2017 r. polskie porty lotnicze obsłużyły blisko 40 mln pasażerów, czyli dwukrotnie więcej niż 10 lat temu.
- Konkurencja dla Western Union? Poczta Polska, Bank Poczty oraz firma MoneyGram specjalizująca się w przekazach pieniężnych, uruchomiły usługę wysyłki pieniędzy z polskich placówek pocztowych do ponad 200 krajów i terytoriów na świecie.
- Liczba obywateli Ukrainy posiadających ważne zezwolenia na pobyt w Polsce (czasowy lub stały) przekroczyła 150 tys. osób. Od 2015 r. liczba ta wzrosła trzykrotnie. Dane nie uwzględniają osób przebywających w Polsce na podstawie wiz. □

Sanie na ulicy Freta w Warszawie – Władysław Chmielewski

W jakiejś dramatycznej scenie Graf Potocki wołał „Józef, gaj a policaj!”. Dzisiaj teatr musiałby się nazywać „Jak w Nowym Jorku”, albo „Jak w Londynie” i gdyby arystokraci mówili po angielsku większość obecnych na widowni rozumiałaby ich doskonale. Liczne spotkania autorskie w Opinogórze, Szafarni, Warszawie i Podkowie Leśnej przekonały mnie, że język francuski w Polsce jest w zaniku. Zobaczyłem również, że wszystko, co mówiłem w Radiu Wnet i pisałem w „Głosie” w ostatnich latach, i co wyszło w książce „Kroniki paryskie” jest nadal aktualne. Mówiąc obecnie o polityce musiałbym się stale powtarzać, zwłaszcza w tym, co dotyczy Shoah biznesu z jednej strony, a polskiego patriotyzmu z drugiej – tematów obecnie żywo dyskutowanych. Wśród publicz-

ności, zwłaszcza inteligenckiej panuje zresztą całkowicie pomieszanie pojęć. Najgłupsza elita świata – elita warszawska, a przy najmniej znaczna jej część bojkotuje posunięcia obecnego rządu i wszystko, co się z nim kojarzy. Na tym tle dochodzi do głębokich nieporozumień. Słyszałem osoby występujące ostro przeciwko wystawieniu w tych dniach „Ułanów” Jarostawa Marka Rymkiewicza w Teatrze Narodowym ze względu na osobę autora uważanego przez nich za oszołoma i czarnego reakcjonistę. Autor powinien być im wdzięczny, gdyż nie wiedzą, co czynią. Rymkiewicz żyje długo i nieraz zdarzyło mu się zmieniać poglądy na wiele spraw. Teraz, kiedy go uważają za przedstawiciela skrajnej prawicy dopadli go „Ułani” napisani w czasach wczesnego Gierka. Sztuka jest doskonale grana, Anna Seniuk i Jerzy Radziwiłłowicz dają popis aktorstwa na miarę największych, zresztą cała obsada jest świetna i ma znakomitą dykcję, co rzadko słyszy się w teatrach nie tylko polskich. Reżyser Cieplak mógłby talentem obdzielić paru mniej zdolnych kolegów. Ale sztuka... W czasach, kiedy ze wszystkich trybun słyszy się o polskim bohaterstwie, kiedy przypomina się niezwykle biografie żołnierzy wyklętych „Ułani” okazują się gryzącym szyderstwem na polską bohaterszczyznę i polski patriotyzm, tchną duchem Wajdy i pułkownika Górnickiego. Wszystko tu jest: I mały dworek, i zakwitły pęki białych bzów, i puk, puk w okieneczko I ulani jazdowieccy, i ulani z Grudziądza (z mosiądza), wszystko zostało wymiane, nawet książkę Józef z zaświatów włączony został do ogólnej poruty. Działacze KOD-u śmiało mogą udać się na przedstawienie do Teatru Narodowego, żeby odnaleźć ducha „Lotnej” i niemieckich filmików propagandowych użytych przez pana Andrzeja do pokazania szarzy polskich ułanów na czołgi. O czym nie wspomniano: armia niemiecka do uderzenia na Rosję zgromadziła 750 000 koni. □

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Solidarność Polski i Węgry jest źródłem siły; jeśli Polska jest silna, Węgry nie zginą, a jeśli Węgry są silne, mogą pomóc polskim przyjaciółom – oświadczył premier Węgry Viktor Orban podczas obchodów święta narodowego swego kraju, w których uczestniczyły także tysiące Polaków. W kwietniu odbędą się na Węgrzech wybory.
- W Bratysławie nadal trwały antyrządowe demonstracje po zabójstwie dziennikarza. Do dymisji podał się już premier Fico, którego otoczenie mogło mieć związki z włoską mafią.
- Prezydent Francji Macron i kanclerz Niemiec Merkel zobowiązali się do przedstawienia wspólnych rozwiązań w kluczowych sferach integracji europejskiej, które planują przedstawić pozostałym przywódcom na Radzie Europejskiej już w czerwcu.
- W Rosji dotychczasowy prezydent Putin wygrał wybory głowy państwa z rekordowym poparciem, które wg danych CKW wyniosło 76,67%. W 2000 r., u początku swych rządów, Putin uzyskał w wyborach 52,0%, w 2004 – 71,3%, a w 2012 – gdy wrócił na Kreml po czteroletnim sprawowaniu urzędu premiera – 63,6%. Frekwencja wyniosła ponad 60%.
- W dniu wyborów prezydenta Rosji zablokowano dostęp do rosyjskiej ambasady w Kijowie oraz konsulatów we Lwowie, Charkowie i Odessie, uniemożliwiając głosowanie w znajdujących się tam lokalach wyborczych.
- Po otruciu Skripała, Wielka Brytania wydalila 23 rosyjskich dyplomatów, a Moskwa zastosowała podobne retorsje wydalając taką samą liczbę Brytyjczyków.
- W Wielkiej Brytanii pojawił się list grupy polityków tego kraju opowiadający się za zablo-

kowaniem budowy gazociągu Nord Stream 2 z Rosji do Niemiec.

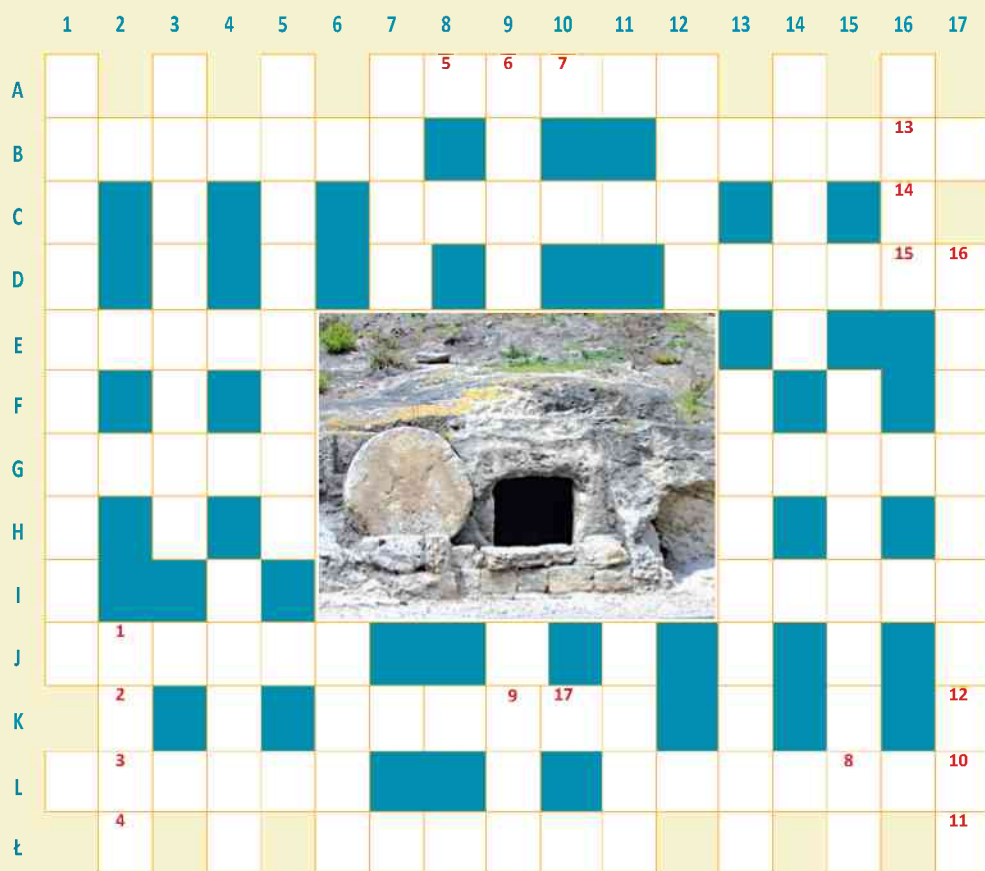
- Nie ma żadnego limitu czasowego dotyczącego obecności wojsk Sojuszu Północnoatlantyckiego na wschodniej flance NATO; zostaną tam tak długo, jak będzie to konieczne – zapewnił sekretarz generalny NATO Stoltenberg.
- Gina Haspel jest pierwszą kobietą, która staje na czele amerykańskiej Centralnej Agencji Wywiadowczej. Haspel pracuje w CIA od ponad 30 lat. Dotychczasowy szef tej instytucji Pompeo został powołany na stanowisko sekretarza stanu USA.
- Przywódcy krajów Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej i Australii na wspólnym szczycie opowiedzieli się za wolnym handlem oraz zaapelowali o denuklearyzację Półwyspu Koreańskiego. W skład ASEAN wchodzi: Brunei, Kambodża, Indonezja, Laos, Malezja, Birma, Filipiny, Singapur, Tajlandia i Wietnam.
- Siły tureckie i sprzymierzone z nim syryjskie ugrupowania zajęły centrum miasta Afrin w południowej Syrii enklawie kurdyjskiej.
- Około 11 tys. Kurdów demonstrowało w niemieckim Hanowerze przeciwko tureckim atakom militarnym w północnej Syrii.
- W okolicach stacji metra Lavapiés, w „wielokulturowej” dzielnicy w Madrycie doszło do starć migrantów z siłami bezpieczeństwa. Pretekstem była śmierć Senegalczyka, którego policjanci starali się... reanimować. W 2017 r. do Hiszpanii przybyła rekordowa liczba nielegalnych migrantów – ponad 22,4 tys.
- Rząd w Madrycie zastanawia się nad skorzystaniem z prawa weta i zablokowaniem uwzględnie-

nia Gibraltaru w porozumieniu brexitowym między Brukselą a Londynem. W odpowiedzi władze Gibraltaru rozważają wprowadzenie utrudnień dla Hiszpanów pracujących na ich terenie.

- Watykan przygotowuje 2 dokumenty dotyczące „ideologii gender”. Zapowiedział je abp Zani, sekretarz Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej. Zdaniem hierarchy teoria gender budzi uzasadniony niepokój. Jak powiedział papież Franciszek, promuje ona „społeczeństwo bez różnic płciowych i banalizuje podstawy antropologiczne rodziny”, a „tożsamość człowieka zdana jest na indywidualistyczny wybór”.
- W Irlandii odbyło się uroczyste przyjęcie Jezusa Chrystusa za Króla, a modlitwą różańcową otoczono całe wybrzeże kraju. Inicjatorzy akcji nie ukrywają, że do takiego działania zainspirowali ich Polacy.
- Katolicka misja w Republice Środkowoafrykańskiej, w której pracują polscy księża o. Hieronim Łuski i o. Kordian Merta została zaatakowana przez muzułmanów.
- Rządzący Szwecją socjaldemokraci z Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej zapowiedzieli wprowadzenie zakazu działania w Szwecji szkół religijnych. Zakaz ten miałby służyć m.in. w walce z... segregacją płciową.
- KE finalizuje prace nad propozycjami mającymi na celu opodatkowanie aktywności firm w internecie.
- Od kwietnia wszystkie nowe samochody rejestrowane w UE, więc również w Polsce, będą musiały posiadać na pokładzie system e-call. Pozwala on na automatyczne wezwanie pomocy przez samochód w razie wypadku. □

Poziomo: A-7. ... Rodzaju - opisuje powstanie świata. B-1. Wyborca przy urnie. B-12. Bezwzględna przemoc. C-7. Tzw. czarny kontynent. D-12. Podziemna część kościoła z grobami lub z relikwiami. E-1. Angielskie, dodawane do potraw. G-1. Największe miasto Walonii. G-13. ... liturgiczne to m.in. alby, komże, mitry, stuły, ornaty. I-13. Bardzo duży budynek. J-1. Broszura propagandowa. K-6. Fundament mniszego życia. L-1. Dzieli ziemię na dwie półkule. L-11. Średniowieczna księga dziejopisarska, ruski odpowiednik zachodnioeuropejskich annałów i kronik. Ł-6. Stalowa klamra wzmacniająca ścianę.

Pionowo: 1-A. Miasto z Bazyliką Grobu Świętego. 2-J. ... Pański w Jerozolimie. 3-A. Miejsce narodzin Jezusa. 4-I. Stolica Grecji. 5-A. Jeden ze znaków Zodiaku. 6-J. Korab Noego. 7-A. Polska to nasz ... 9-A. Jaja ryb. 9-J. Główna msza niedzielna. 11-J. Aula, albo balowa. 12-A. Akcja ofensywna na wroga. 13-F. Dokument stwierdzający dokonania wpłaty lub wypłaty środków z kasy. 14-A. Starożytne narzędzie śmierci - dzisiejszy znak chrześcijan. 15-F. Odmiana kapusty warzywnej. 16-A. Wielki ..., przed Wielkanocą. 17-D. Przeciwnik Chrystusa.

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 17 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 4/2018: „Proboszcz”. Poziomo: Orsza, klasztor, nauka, procesja, biskup, tiara, kilim, jacht, Amman, złoto, Pasja, stoki, ruada, skóra, kulig, szabla, reumatyk, Tatry, angora, pectorat, rurka. Pionowo: amper, altruizm, uczony, Misja, psychika, Niasa, atest, katar, ornat, Luter, stuła, grypa, Akaba, bułka, Jezus, piasta, taksator, czoło, odruch, kardynał, Troki.

Przy świątecznym stole...

Wielkanoc po polsku

Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego to najważniejsze i najstarsze chrześcijańskie święto. Jest ono kulturowane na pamiątkę męki, śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa. Rozpoczynamy je zwykle uroczystą Mszą św. rezurekcyjną, z poranną proceją wokół świątyni. A po powrocie do domu...

W polskiej tradycji, po powrocie z kościoła, zasiadamy do wspólnego, rodzinnego śniadania wielkanocnego, takiego... ze „święconym” i składaniem sobie życzeń. Bo Wielkanoc jest dla nas świętem obchodzonym w domu, razem. Kiedy cała rodzina zasiada do uroczystego śniadania, które rozpoczniemy dzieleniem się wielkanocnym, poświęconym w Wielką Sobotę, jajkiem i przekazaniem sobie życzeń miłości.

Na polskich stołach, ozdobionych bukszanem, baziarnymi i pierwotnymi wiosennymi kwiatami, znajdują się wędliny, babki i mazurki.

Pamiętajmy przy tym, że Święta Wielkanocne przeżywamy przede wszystkim... po katolicku, dotyczy to też niedzielnego, świątecznego śniadania. Można rozpocząć go więc na przykład tak:

Zapalając paschał, głowa rodziny podnosi go, mówiąc:

Zmartwychwstał Pan prawdziwie. Alleluja.

I wszyscy odpowiadamy:

Bogu niech będą dzięki. Alleluja.

Ojciec: Gromadzimy się tu dzisiaj, żeby w rodzinnej atmosferze, z

radością świętować pamiątkę Zmartwychwstania Chrystusa. Życmy więc sobie wzajemnie, by pokój i radość zagościły w naszych sercach. Byśmy wszyscy byli świadkami Zmartwychwstałego Pana, gdziekolwiek będziemy, byśmy przypominali, że Chrystus prawdziwie zmartwychwstał. Ogarnijmy naszą pamięcią wszystkich bliskich i przyjaciół, żyjących i zmarłych, ogarnijmy cały świat i prośmy:

Wszyscy: *Cjcie nasz, któryś jest w niebie...*

Modlitwa przed posiłkiem

Módlmy się: Z radością wystawiamy Ciebie, Jezu, który po swoim zmartwychwstaniu ukazałeś się uczniom przy łamaniu chleba. Panie, bądź z nami, kiedy spożywać będziemy te dary i w braciach naszych, przyjmujemy Ciebie w gościnę, przyjmij i nas kiedyś jako współbiesiadników w swoim Domu, który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

Wszyscy: *Amen.*

Ojciec: Podzielmy się pobłogosławionym jajkiem, symbolem nowego życia. Niech będzie to wyraz naszej wzajemnej miłości i przebaczenia. Niech Chrystus obdarza nas błogosławieństwem, a wszelkie trudności pomaga przezwyciężać mocą swojej łaski.

Modlitwa po posiłku

Ojciec: *Uczniowie poznali Pana. Alleluja.*

Wszyscy: *Przy łamaniu chleba. Alleluja.*

Ojciec: *Módlmy się:* Boże, źródło życia, napętniaj nasze serca paschalną radością i podobnie jak dałeś nam pokarm pochodzący z ziemi, spraw, by zawsze trwało w nas nowe życie, które Chrystus nam ofiarował przez swoją śmierć i zmartwychwstanie i którego w swoim miłosierdziu nam udzielił. Który żyje i króluje na wieki wieków.

Wszyscy: *Amen.*

Joyeuses Pâques !

Rajouissons-nous, le Christ est ressuscité !

Pâques, pour les chrétiens de toutes les latitudes et de toutes les confessions, c'est avant tout la résurrection de Jésus-Christ, le troisième jour après avoir été crucifié. C'est bien ce que nous reconnaissons dans le Credo. Il est ressuscité comme Il l'avait dit, « Resurrexit, sicut dixit », ainsi que nous le chantons dans le Regina Coeli. C'est là toute notre espérance, car « par sa mort il a vaincu la mort, à ceux qui sont dans les tombeaux, Il a donné la vie » comme nous le chantons aussi le dimanche de Pâques. C'est ce qui fait de Pâques la fête la plus importante aux yeux de l'Église. Et elle sera d'autant plus importante que nous nous y serons bien préparés durant tout le Carême, un temps de conversion par le jeûne, la prière et le partage. La privation de nourriture ou d'autres biens matériels nous permet de mieux prier, d'être plus disponibles pour se rapprocher de Dieu et écouter sa Parole, et d'être aussi mieux disposés à l'égard de nos prochains.

Mais après quarante jours de jeûne – et autrefois il était particulièrement strict –, au fil du temps, la tradition de Pâques a intégré une grande fête culinaire. Celle-ci, dans notre monde sécularisé qui a fermé la porte au nez de Dieu, a même pris le pas sur tout le reste. Pâques est devenu un week-end de printemps de trois jours où l'on se voit avec des amis autour de diverses activités. La seule référence à Pâques, bien tenue, est le lapin ou le lièvre qui distribue des œufs de Pâques en chocolat – une tradition allemande, exportée en Amérique, qui a retraversé l'Atlantique et a envahi nos magasins et nos esprits. Fini la tradition des œufs que les cloches, exilées à Rome pendant la Semaine sainte, ramenaient dans la nuit du Samedi saint au dimanche de Pâques. Éparpillés et cachés dans les jardins ou les maisons, les enfants organisaient des chasses au trésor pour les trouver. Les léporidés, très fertiles et envahissants, se répandent par la mondialisation, notamment en Pologne. Sans référence chrétienne, ils repoussent encore davantage les traditions vers la marginalisation.

Grâce à Dieu, la Pologne est encore un pays où les traditions sont bien vivantes. Le jour de Pâques, après la messe de la Résurrection et sa procession, à laquelle ils ont assisté très tôt, les Polonais prennent place autour de la table, pour le plus beau petit-déjeuner de l'année. La table est recouverte d'une nappe blanche et décorée de jolies fleurs, les premières qui sortent au printemps. Au centre, trône l'agneau en sucre ou en beurre. Posé sur un lit de verdure, il porte un drapeau en

signe de victoire – c'est l'Agneau de Dieu qui a vaincu la mort. Sur la table, se trouve aussi le panier rempli de nourriture que l'on a fait bénir la veille, le Samedi saint. On y trouve des œufs, en général peints, du pain, du sel, mais aussi de la viande et des saucisses, du raifort et de la pâtisserie, par exemple de la brioche, sans oublier l'agneau de Pâques en sucre ou en beurre. Qui n'a pas fait bénir sa nourriture à l'église, ne peut pas s'imaginer le spectacle de ces paniers au pied de l'autel, serrés les uns à côté des autres, que le prêtre asperge d'eau bénite en disant une prière, qui exhalent des odeurs et des parfums, annonciateurs du festin du lendemain, venant vous chatouiller les narines, pendant que vous priez, l'estomac vide en raison des exigences du dernier jour dusaïnt jeûne !

Autrefois, nos ancêtres avaient la capacité de manger des quantités importantes de nourriture. Il y avait des œufs, bien sûr, mais aussi de la viande sous toutes les formes : saucisses blanches ou fumées, jambons crus ou cuits, pâtés, volailles, gibier comme le lièvre ou le sanglier. Pour accompagner, il y avait du raifort nature, aux betteraves ou à la mayonnaise, des champignons, des poires ou des quetsches marinés au vinaigre, des concombres en saumure, des aïnelles. Sans oublier les plats chauds comme le zur, la soupe de farine fermentée, bien assaisonné d'ail, de raifort et de marjolaine, servi avec des œufs et des saucisses blanches cuites. Tout cela était préparé à l'avance, les jours précédents. Et la pâtisserie ! À Pâques, en Pologne, on cuit des brioches, traditionnellement à la levure, ce qui nécessite beaucoup d'attention de la part de la cuisinière. Je me souviens que ma grand-mère, quand elle faisait sa pâte levée, s'enfermait dans sa cuisine avec interdiction à quiconque d'y entrer. Il y avait du chauffage mais elle allumait en plus un petit feu de bois dans une cuvette sous la table pour que sa pâte monte correctement. C'était il y a bien longtemps... Le mazurek est l'autre gâteau de Pâques par excellence. C'est une sorte de tarte rectangulaire, en pâte brisée, que l'on recouvre de différentes préparations, par exemple au chocolat, à la confiture de lait, aux fruits, au pavot, au fromage blanc. Il va sans dire qu'avec toute cette nourriture, le repas, commencé le matin, durait toute la journée.

Il n'est pas rare encore que de nos jours les repas durent longtemps, mais ils sont moins abondants, tout en étant très savoureux. Chez une grande majorité de Polonais, ils se passent en famille. On commence toujours par se partager les œufs bénits en se souhaitant les meilleurs vœux, puis le reste du panier et tout ce que nos petites mains auront préparé pour satisfaire les palais les plus délicats !

Zmartwychwstanie Polski przed stu laty

Ta pierwsza powstała w „cudowny” sposób, ponieważ jednocześnie rozpadły się trzy zaborcze imperia. W konsekwencji na czele państwa polskiego stanęli sprawdzeni politycy, którzy następnie potrafili naszą niepodległość obronić, ponieważ ich misją nie było naśladowanie cudzych wzorów ani występowanie się obcym interesom, ale troska o rodaków, o Polaków. Tę drugą, niestety, stworzyło porozumienie między dawnymi komunistami i wyselekcjonowanymi przez nich przedstawicielami opozycji. Można by bardzo wiele napisać o dziwnych rzeczach, jakie się po 1989 roku w Polsce wydarzyły. Wielokrotnie o tym pisano. O kopiowaniu cudzych wzorców, o bezkrytycznym stosunku do zagranicznych doradców, o braku wiary we własne siły i o braku woli by zacząć wreszcie gospodarować „na swoim”.

Od 1989 roku minęło ponad ćwierć wieku i gdy niedawno nowy rząd w Warszawie zapoczątkował wewnętrzny remanent, szybko okazało się, że próby gospodarowania „na swoim” wywołują wściekłość niemal wszędzie na świecie. Można krytykować obecnie rządzących Polską polityków Prawa i Sprawiedliwości za niezręczności, brak wyczucia, za wiele innych mankamentów, ale gdyby rzecz sprowadzała się do niedostatku profesjonalizmu, reakcja na świecie wyglądałaby inaczej. Po prostu wrzuszano by ramionami lub reagowano kpinią czy szyderstwem. Takie reakcje również występują, ale pisząc o wściekłych reakcjach skierowanych przeciwko działalności rządu polskiego mam na myśli ewidentne próby szantażowania Polski i ingerowania w jej wewnętrzne sprawy (groźba kar, sankcji, roszczenia finansowe, oskarżenia o zbrodnie etc.). Coś podobnego miało miejsce w XVIII wieku, gdy sparaliżowana Polska znajdowała się w stanie „nierządu”. Wówczas wszelkie próby wydobycia się z tego optakanego stanu i wzmocnienia państwa polskiego, wywoływały podobne dzisiejszym, wściekłe reakcje innych państw i oskarżenia. Gdy okazało się, że Polska jednak staje na własnych nogach i odzyskuje suwerenność, nastąpił sojusz trzech mocarstw, interwencja militarna i rozbiory, które unicestwiły nasze państwo.

ciąg dalszy ze str. 3

Nie twierdzę, że grozi nam powtórka scenariusza z przeszłości – historia zazwyczaj nie powtarza się w identycznych schematach – natomiast dla mnie nie ulega wątpliwości, że w Polsce dzieją się rzeczy o fundamentalnym znaczeniu dla naszej przyszłości i że istotę tego, co się dzieje można sprowadzić do zagadnienia obrony wewnętrznej suwerenności Polaków, suwerenności która jest nie w smak państwom, które dotychczas czerpały korzyści z polskich kompleksów i dziwnych uwikłań polskich polityków. Jeśli kogoś dotychczas nie przekonałem, podaję kolejny przykład: przywódcy Polski międzywojennej również popełniali niezręczności i polityce II Rzeczypospolitej można stawiać wiele zarzutów, jednak do 1939 roku nie występowało w Europie z takimi wściekłymi atakami na Polskę, z jakimi obecnie mamy do czynienia. Różnicę łatwo wyjaśnić: II Rzeczypospolita posiadała status niepodległego państwa, natomiast obecna Polska jest traktowana jak państwo marionetkowe. Takimi państwami, najzwyczajniej w świecie, nie pozwala się prowadzić niezależnej polityki.

Jak zatem powinni reagować przywódcy państwa polskiego? Nie napiszę o tym w kilku zdaniach, ponieważ jest to zbyt złożony problem. Mogę natomiast zastanowić się przez chwilę nad skutkami polityki uprawianej przez przywódców – odrodzonej przed stu laty – Polski. Przede wszystkim warto przypomnieć sobie zalecenie Romana Dmowskiego, żeby Polska nigdy nie znajdowała się jednocześnie w konflikcie z Niemcami i Rosją. Na taką konfrontację nie może sobie pozwolić państwo, które nie posiada statusu mocarstwa. Po drugie, należy uprawiać politykę adekwatną do aktualnych możliwości. Politycy w Polsce popełnili w latach trzydziestych ubiegłego wieku poważny błąd, ponieważ usiłovali uprawiać politykę „mocarstwową”. Skutkiem takiej polityki mogło być całkowite osamotnienie Polski w 1939 roku, do którego ostatecznie nie doszło ponieważ w polityce brytyjskiej dokonał się zwrot i Wielka Brytania wspólnie z Francją postanowiły przeciwstawić się hitlerowskiemu Niemcom. Po trzecie, należy wzmacniać międzynarodowe sojusze, poszukiwać sprzymierzeńców,

korzystać z okazji by wyciągać rękę do zgody. I nie wolno zapominać, że w polityce międzynarodowej nie istnieje coś takiego jak przyjaźń. Co najwyżej występują wspólne interesy, ale i tak zawsze, jak to mówią, bliższa cięła koszula. Takiej realistycznej i umiarkowanej zarazem postawy również zabrakło w okresie międzywojennym. Nie potrafiliśmy owocnie współpracować z matymi państwami Europy środkowej, które podobnie jak Polska były zagrożone przez hitlerowskie Niemcy i stalinowski Związek Sowiecki. Naiwnie wierzyliśmy w wiarygodność obietnic naszych sojuszników. Tę ważną lekcję historii mamy wciąż do odrobienia.

Czytałem niedawno wspomnienia dwóch polskich księży więzionych w czasie II wojny światowej w niemieckich obozach koncentracyjnych. Autorzy wspomnień podzielili się refleksją, że ich cierpienia były skutkiem wcześniejszych zaniedbań, konkretnie niedostatku postawy miłości. W tym rozumieniu sensu dziejów, heroiczna postawa św. Maksymiliana Kolbego była formą ekspiacji za wcześniejsze grzechy. Myślę, że w tym stwierdzeniu kryje się głębsza prawda. Odnosi się ona również do świata polityki, w którym zaniedbania koncyliacyjne występują dość powszechnie. Skutkiem tych zaniedbań są zaognione konflikty – takie jak chociażby w dzisiejszej Syrii – którym większość polityków na świecie przygląda się z obojętnością a niekiedy nawet z cynizmem.

Z porównania nadzwyczaj sprzyjających nam okoliczności sprzed stu laty z obecnym położeniem Polski wynikają bardzo ważne wnioski. Obecnie – jak przed stu laty – Boża Opatrzność zdaje się sprzyjać Polakom. Co najmniej od 1989 roku korzystamy z dobroczynnych skutków niezwyklej w naszej historii koniunktury międzynarodowej. Mamy – jako naród – dogodne warunki do tego, by urządzić się „po swojemu” we własnym państwie. Czy doceniamy to? Dotychczas nie wykorzystaliśmy w pełni danych nam możliwości, ale w dalszym ciągu – pomimo upływu blisko 30 lat – mamy czas i szansę by przywrócić Polsce prawdziwą Niepodległość a nam samym zapewnić w niej godziwy byt i bezpieczeństwo. Nie zmarnujemy tego. □

Włodzisław Turek

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Lech włączył się do rywalizacji Legii i Jagielloni o mistrzostwo kraju. Poznańska drużyna ostatnio nokautuje rywali. Po wygranej z Jagiellonią 5:1, Lech w 28 kolejce pokonał 3:0 Lechię Gdańsk. Prowadzący w tabeli ekstraklasy piłkarze Jagiellonii pokonali Arkę 3:2. W tej kolejce rozgrywek najciekawszym meczem był „klasyk” Wisła-Legia. W Warszawie gospodarze ulegli Wiślakom 0:2. W pozostałych meczach, Korona zremisowała z Górnikiem Zabrze 2:2, Nieciecza przegrał z Pogonią 2:4, Cracovia wygrała z Sandecją 2:1, a Śląsk Wrocław zremisował z Wisłą Płock 1:1.

☺ Polska zajęła 2 miejsce w drużynowym konkursie Pucharu Świata w lotach narciarskich na mamucie skoczni w Vikersund. Zwyciężyła Norwegia. W konkursach indywidualnych w Norwegii (cykl Raw Air) Stoch wygrał turnieje w Trondheim i w Lillehammer, gdzie 2 miejsce zajął Kubacki. Na skoczni w Vikersund Stoch był 7, ale wystarczyło to do triumfu zarówno w całym Pucharze Świata, jak i cyklu Raw Air. Polak zdobył Kryształową Kulę jeszcze przed kończącymi cały sezon zawodami w słoweńskiej Planicy. ☺ Ukrainiec Romanczuk, który otrzymał polskie obywatelstwo, został powołany przez

Nawatkę do reprezentacji na towarzyskie mecze z Nigerią i Koreą Płd. Oprócz niego i jego klubowego kolegi Frankowskiego, w kadrze znaleźli się jeszcze z ligi krajowej zawodnicy Legii Warszawa: Jędrzejczyk, Mączyński i Pazdan, Peszko z Lechii Gdańsk oraz duet z Górnika: Kądzior i Kurzawa.

☺ Polska zorganizuje w 2019 r. piłkarskie mistrzostwa świata juniorów do lat 20. Wezmą w nich udział 24 reprezentacje, które zostaną podzielone na 6 grup. Polacy, jako gospodarze nie muszą grać w eliminacjach.

☺ Maliszewska zdobyła w Montrealu srebro mistrzostw świata w short tracku. □

II FORUM DUSZPASTERSKO - MISYJNE

PARYŻ - CONCORDE, BERNANOS

12 - 14 kwietnia 2018

newpastoral

Szczególne informacje:
forummisyjnefr@gmail.com

Zdjęcie Zmartwychwstałego?

ciąg dalszy ze str. 7

Analizując obrazy Chrystusa z czasów od III do XVI w., wykazujemy, że dany wariant chusty był źródłowy dla malarza w zależności od tego, w jakim oświeceniu ją widział. Na przykład zmiana układu ust na chuście idzie w parze z takim, a nie innym efektem oświeceniowym. To samo zjawisko obserwujemy w kolejnych dziełach malarskich. Nawet dzisiaj nie da się wykonać obrazu, który posiadałby takie cechy zmienności jak Chusta. Wniosek jest jeden: wizerunek Jezusa z Manoppello niewątpliwie był wzorcem dla najstarszych malarskich przedstawień twarzy Chrystusa.

Czym więc jest Chusta z Manoppello? I być może ważniejsze pytanie: jak powstała?

Po dogłębnych i długotrwałych badaniach stwierdzam, że brakuje obecnie w pełni racjonalnego wytłumaczenia sposobu utworzenia się obrazu bardziej aniżeli takiego, że powstał on na drodze nadprzyrodzonej. Prawdopodobnie doszło do podobnego zjawiska jak w przypadku całunu – w momencie uwalniania się ciała na powierzchni włókien utworzył się obraz będący efektem promieniowania. Nie mam wątpliwości, że w obrazie manoppellońskiej chusty należy dostrzec oblicze Jezusa Chrystusa Zmartwychwstałego, który po prze-

niknięciu przez płótna pozostawił je puste.

Ale skąd pewność, że chusta przedstawia twarz Jezusa, a nie kogoś innego, kto żył przed wiekami?

Wnikliwa analiza porównawcza za pomocą fotograficznych powiększeń dowodzi, że wizerunek z chusty i z całunu łączy identyczne cechy anatomii twarzy: długość, szerokość, cechy somatyczne, kształt, właściwości są takie same.

Czy badanie całunu i chusty wpłynęło na Pańską wiarę?

Zająłem się całunem z czysto naukowych pobudek. Do badań skłoniły mnie błędne datowania. W mediach była mowa wówczas o XIII–XIV w., a moim zdaniem, jako analityka obrazu, niemożliwe było, żeby ktoś w średniowieczu zrobił coś takiego. Wówczas byłem daleko od Boga. Wychowany w tradycji chrześcijańskiej, na pewnym etapie swojego życia zacząłem negować sens spowiedzi, uczestnictwa w Eucharystii, a także fundamentów wiary. Spojrzenie Chrystusa z całunu wpłynęło na moje nawrócenie. W jednym momencie wszystko stało się dla mnie jasne – Jezus Chrystus jest Mesjaszem, Synem Bożym, mogę przyjmować Go w Eucharystii. Doświadczyłem realnej Osoby. Po tym doświadczeniu, po kilku latach przerwy, wypowiadałem się.

Wiara i rzetelne badania naukowe. To da się pogodzić?

To mit, że obiektywny badacz to taki, który nie ma wiary. Ważne, żeby nie przenosić poglądów na metodologię. W mojej ocenie wiara w badaniu acheiropoiotos sprawia, że możemy zobaczyć więcej, bo nie mamy uprzedzeń. Pewnie brzmi to kontrowersyjnie, ale ktoś, kto uważa, że rzeczywistość kończy się na tym, co zważę lub zmierzę – nie może pójść dalej. Twierdzę, że temat relikwii Grobu Pańskiego wciąż nie jest właściwie skonsumowany w mediach, ale i w Kościele – gdzie zarówno całun, jak i chusta traktowane są ze znakiem zapytania, jakby w obawie przed konfliktem na gruncie właśnie wiary i wiedzy. Ciągłe ślizgamy się po powierzchni, nie sięgając głębiej – do interpretacji komunikatu, który chciał nam przekazać nadawca obrazów nie-ręką-ludzką-wykonanych.

Jaki to komunikat?

Ikony acheiropoiotos wspólnie ze słowem biblijnym objawiają tę samą prawdę, wyrażając ją jedynie za pomocą innych środków. Zarówno Całun Turyński, jak i Chusta z Manoppello są widocznymi znakami przymierza Nowego Testamentu. Odbiorcy, czyli wszyscy ludzie na świecie, otrzymali gwarancję wypełnienia Bożych obietnic. „Zobaczcie, Ofiara się dokonała”. □

Jan Hlebowicz (Gość Niedzielny)

Różność łotrów

Zbawieni to nie ci, którzy byli lepsi od potęg pionych, tylko ci, którzy żałowali, że nie są lepsi.

Kto nie zna „Dzienniczka” św. Faustyny, często wyobraża sobie, że jest to zbiór takich fajnych, miłych zapewnień Boga pod adresem człowieka, że będzie dobrze. Cokolwiek zrobi – będzie suuuper. No bo to przecież o miłosierdziu Bożym, tak? No tak. Więc to znaczy, że mi Bóg wybaczy (o, zrymowało się). O ile w ogóle będzie miał mi co wybaczać, bo czy to ja jakiś zbój jestem?

Ano właśnie – skoro o tym mowa, to akurat zbój został najszybciej kanonizowanym człowiekiem w dziejach świata, i to jeszcze za życia! Kanonizację przeprowadził sam Jezus, oświadczając zbójowi: „Jeszcze dziś będziesz ze Mną w raju”.

Zaraz ktoś powie: No, skoro nawet takiemu draniowi Bóg wybaczył, to mnie tym bardziej wybaczy.

Rozumowanie takie opiera się na założeniu, że Bóg wybacza każdemu, kto zmieści się w limicie grzechów. A widocznie „dobry łotr” się zmieścił, jeszcze nie przegiął. No bo taki Hitler to już, oczywiście, przegiął.

Guzik. To nie tak. Każdy grzech jest przegięciem i wystarcza, żebyśmy wylądowali w piekle. Nie o limit chodzi, ale o skrucę. Przecież drugi zbój wiszący obok Jezusa robił podobne rzeczy jak ten pierwszy, a jednak nie usłyszał zapewnienia, że będzie w raju. Dlaczego? Bo nie okazał skruchy. Nie żałował – a to zmienia wszystko.

Bóg jest miłosierny i dlatego wybaczy każdy grzech, którego człowiek żałuje. Dokładnie każdy, bez żadnego wyjątku. Ale żal oznacza odwrócenie się od grzechu, a nie przekonanie Boga, że jestem fajny. Nie oznacza też udowodnienia Bogu, że mogę Go obrażać, bo „jestem tylko człowiekiem”. Ta ostatnia fraza jest ulubionym wytrychem dla tych, którzy chętnie przyjęliby Boże miłosierdzie, ale bez konieczności nawracania się.

Coś takiego zaprezentował ongiś znany mi człowiek, który po latach życia w rodzinie porzucił żonę i dzieci, i zorganizował sobie „młodszy model”. Powiedział o swojej kochance: „Ona jest taka piękna, że Bóg mi to wybaczy”. Innymi słowy: Ten grzech jest zbyt atrakcyjny, żebym mógł go odrzucić. Będę Cię więc obrażał, a Ty nagrodzisz mnie wiecznym szczęściem.

Gdyby to tak działało, Bóg nie wysilałby się tak bardzo, żeby skłonić ludzi do przyjęcia Jego miłosierdzia. Widocznie bez tego grozi nam coś potwornego. Bóg nie poszedłby na krzyż, gdyby chodziło o drobniaczek.

Faustyna zanotowała słowa Jezusa: „Jeżeli nie przekonała was o miłości mojej śmierci moja, to cóż was przekona? (...) Są dusze, które gardzą moimi łaskami i wszelkimi dowodami mojej miłości; nie chcą usłyszeć wołania mojego, ale idą w przepaść piekielną. Ta utrata dusz pogrąża mnie w smutku śmiertelnym. Tu duszy nic pomóc nie mogę, chociaż Bogiem jestem, bo ona mną gardzi”.

Bóg nie może pomóc człowiekowi? A tak. Temu, który nie chce pomóc sobie. □

(G.N.)

Miłosierdzie Pana na wieki wyśpiewywać będę (Ps 88,2)

Kiedy 5 października 1938 roku umierała samotnie, chora na gruźlicę, Siostra Faustyna Kowalska, nie przypuszczała, że niecałe 55 lat później, Cjciec Święty Jan Paweł II zaliczy ją do grona błogosławionych (18 kwietnia 1993 r.), a następnie w poczet świętych (30 kwietnia 2000 r.) Kościoła Katolickiego.

55 lat dla instytucji jaką jest Kościół, to bardzo mało. Dlatego można powiedzieć, że s. Faustyna została beatyfikowana i kanonizowana w tempie ekspresowym. Cały świat dowiedział się o wielkiej apostołce prawdy o miłości miłosiernej Boga do każdego człowieka, ponieważ s. Faustyna pozostawiła nam po sobie wspaiały testament, którym jest przepiękne nabożeństwo do Bożego Miłosierdzia.

Ten testament po wieki będzie świadczył o jej bezgranicznej miłości do Boga oraz o jej bogatym życiu apostołskim. Testament ten można streścić w jednym krótkim zdaniu: Miłosierdzie Pana na wieki wyśpiewywać będę (Ps 88,2). S. Faustyna, dzięki otrzymanym objawieniom, na nowo przypominała światu prawdę, którą już od wieków głosiły księgi święte Starego Testamentu, że Bóg [jest] miłosierny i łitościwy, cierpliwy, bogaty w łaskę i wierność, zachowujący swą łaskę w tysiączne pokolenia, przebaczący niegodziwość, niewierność, grzech (Wj 34,6-7).

Miłosierdzie wynika z miłości Boga i stanowi istotny Jego przymiot. Właśnie dlatego, że Bóg jest miłosierny lituje się nad każdą nędzą ludzką i pamięta o każdym człowieku, nawet największym grzeszniku. Tę prawdę prorok Izajasz ilustruje przykładem zaczerpniętym z codziennego życia ludzkiego: Tak mówi Jahwe: [...] Czy może matka zapomnieć o swym niemowlęciu, ta, która kocha syna swego tona? A nawet, gdyby ona zapomniała, ja nie zapomnę o tobie! (Iz 49,15).

Bóg jest nie tylko miłosierny, ale jest samym miłosierdziem. Ta prawda jest głęboko zakorzeniona w Piśmie Świętym. Już w Starym Testamencie Bóg okazywał swoje miłosierdzie Narodowi Wybranemu: gdy go wyprowadził z niewoli egipskiej, gdy zawarł z nim przymierze, gdy dał mu kraj mlekiem i miodem płynący (por. Wj 3, 8), gdy bronił go przed wrogami. W zasadzie cały Stary Testament można nazwać jednym wielkim katechizmem miłosierdzia Bożego. Zarówno prorocy jak i psalmista uzasadniają miłosierdzie Boże odwołując się do różnych odcieni i aspektów miłości Boga do człowieka. Zawsze akcentują, że Bóg jako ojciec ma dużo wyrozumiałości dla swych dzieci, nie szuka zwady z ludźmi i nie zachowuje w sercu uraz. On wie, że jesteśmy słabi i zawsze ocenia nas przez pryzmat tej naszej słabości. O miłosierdziu Bożym psalmista powie, że Miłosierny jest Pan i łaskawy, nieskory do gniewu i bardzo łagodny. Nie wie dzie sporu do końca i nie ptonie gniewem na wieki.

Nie postępuje z nami według naszych grzechów ani według win naszych nam nie odpłaca. [...] Jak się lituje ojciec nad synami, tak Pan się lituje nad tymi, co się Go boją (Ps 103,8-10,13).

Szczytem objawienia Bożego Miłosierdzia jest Jezus Chrystus – Syn Boży. O Nim św. Jan Ewangelista powiedział, że Tak Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne (J 3,16). Całe ziemskie życie Jezusa było jednym wielkim objawieniem Miłosierdzia Bożego. Dewizą Jego życia były słowa, że Bóg nie postął swego Syna na świat po to, aby świat potępił, ale po to, by świat został przez Niego zbawiony (J 3,17). I dlatego wszędzie, gdziekolwiek Jezus pokazał się, zawsze zbawiał. Pełnię swego miłosierdzia objawił w przypowieściach: o synu marnotrawnym (a w zasadzie nie o marnotrawnym synu, lecz o miłosiernym ojcu, bo to nie syn, lecz ojciec jest główną postacią tej przypowieści), o miłosiernym Samarytaninie, o zgubionej drachmie, czy w przypowieści o zagubionej owcy, której puentą są słowa, że w niebie większa będzie radość z jednego grzesznika, który się nawraca, niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie potrzebują nawrócenia (Łk 15, 7), bo Jezus cieszy się z każdego grzesznika, który wraca do Boga. Faryzeusze uważający się za sprawiedliwych, gorszyli się zachowaniem Chrystusa i wytykali Mu, że jada z grzesznikami i celnikami, na co im Jezus odpowiadał, że Syn człowieczy przyszedł szukać i ocalić to, co zginęło (Mt 18,11) i dodawał, że nie potrzebują lekarza zdrowi, lecz ci, którzy się źle mają (Mk 2,17).

Jan Paweł II w encyklice o Bożym Miłosierdziu (*Dives in Misericordia*) napisał: Miłosierdzie Boże staje się nieodzownym czynnikiem kształtującym stosunki wzajemne w duchu najgłębszego poszanowania, wszystkiego co ludzkie oraz w duchu wzajemnego braterstwa (nr 14). Dlatego nie wystarczy tylko głosić miłosierdzie, lecz trzeba je nieustannie praktykować. Jeśli Jezus był miłosierny, to również my – jako Jego uczniowie – mamy być miłosierni. Ale jak? Jezus powiedział krótko: Nie sądzicie, a nie będziecie sądzić; nie potępiajcie, a nie będziecie potępieni; odpuszczajcie, a będzie wam dane (Łk 6,37-38). Krótko mówiąc, trzeba się przemienić w człowieka, który żyje na co dzień miłosierdziem.

S. Faustyna nie często w swoim życiu

J. Bassano – Miłosierny Samarytanin

ziemskim zaznawała miłosierdzia, lecz sama pragnęła być miłosierna. Dlatego w napisała w swoim dzienniczku: Pragnę się cała przemienić w miłosierdzie Twoje i być żywym odbiciem Ciebie, o Panie; niech ten największy przymiot Boga, to jest niezgłębione miłosierdzie Jego, przejdzie przez serce i duszę moją do bliźnich. Dopomóż mi do tego, o Panie, aby oczy moje były miłosierne [...]. Dopomóż mi, aby słuch mój był miłosierny [...]. Dopomóż mi, Panie, aby język mój był miłosierny [...]. Dopomóż mi, Panie, aby ręce moje były miłosierne i pełne dobrych uczynków [...]. Dopomóż mi, aby nogi moje były miłosierne [...]. Dopomóż mi, Panie, aby serce moje było miłosierne [...]. Niech odpocznie miłosierdzie Twoje we mnie, o Panie mój. O Jezu mój, przemień mnie w siebie, bo Ty wszystko możesz (Dz. 163).

Wydaje się, że Jezus wysłuchał modlitwy swojej pokornej służebnicy, a teraz dał nam ją jako patronkę dzisiejszych czasów, które cechują się brakiem miłosierdzia, uprzedzeniem, obojętnością, a nawet nienawiścią wobec bliźnich. Jezus ukazał s. Faustynie swoje serce, z którego wychodzą dwa promienie: czerwony i biały. Czerwony oznacza odkupieńczą krew Zbawiciela, a biały – wodę, która nas obmywa z grzechu. Jezus objawił jej, że te dwa promienie wyszły z Jego przebitego serca, kiedy umierał na krzyżu. My dziś mamy żyć siłą, którą niosą ze sobą te właśnie dwa promienie. □

ks. prof. Piotr Szczur

Wielkanocny mini quiz

Święto Zmartwychwstania Pańskiego, czyli u źródeł chrześcijaństwa!

Wielkanoc, zwana Świętem Zmartwychwstania Pańskiego to najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie upamiętniające misterium paschalne Jezusa Chrystusa: Jego mękę, śmierć i zmartwychwstanie, obchodzone przez Kościoły chrześcijańskie zachowujące Nicejskie wyznanie wiary z 325 r. Historycznie rozwinęło się od święta obchodzonego w ramach wiosennych żydowskich obrzędów Pesach. Po oddzieleniu Kościoła od Synagogi na przełomie I i II wieku stało się dorocznym świętem poprzedzonym dniami postu, zakończonym, całonocnym czuwaniem (Wigilia Paschalna). Współcześnie przybrało formę trzydniowego obchodu tzw. Triduum paschalnego, poprzedzonego czterdziestodniowym okresem przygotowania (wielki post) i kontynuowanego radosną celebracją pięćdziesięciu dni okresu wielkanocnego aż do święta Zesłania Ducha Świętego. Niedziela Wielkanocy Zmartwychwstania Pańskiego jest wspominana w ciągu kościelnego roku liturgicznego poprzez świętowanie niedzieli, o czym pisał papież Jan Paweł II w liście Dzień Pański (Dies Domini), wskazując jasno, że niedziela jest „paschą tygodnia, podczas której świętujemy zwycięstwo Chrystusa nad grzechem i śmiercią, dopełnienie w Nim dzieła pierwszego stworzenia i początek «nowego stworzenia». Zmartwych-

wstanie Jezusa jest paschalnym zwycięstwem Chrystusa Mesjasza!

W Kościele katolickim poprzedzający Wielkanoc tydzień, stanowiący okres wspominania najważniejszych dla wiary chrześcijańskiej wydarzeń, nazywany jest Wielkim Tygodniem. Ostatnie trzy doby tego tygodnia: Wielki Czwartek (wieczór), Wielki Piątek, Wielka Sobota i Niedziela Zmartwychwstania znane są jako Triduum Paschalne. Niedziela wielkanocna rozpoczyna się już w sobotę po zapadnięciu zmroku. Rozpoczyna ją Wigilia Paschalna, podczas której zapala się tzw. Paschał – wielką woskową świecę, która symbolizuje światło Zmartwychwstałego Chrystusa. □

Z okazji tegorocznych Świąt Zmartwychwstania Pańskiego, zapraszamy Czytelników do udziału w mini teście wiedzy o źródłach wiary, w którym należy odpowiedzieć na poniższe pytania, zakreślając prawidłową odpowiedź spośród trzech proponowanych. Odpowiedzi proszę przestać na adres Redakcji do 20 maja. Pośród osób, które nadesłały wszystkie prawidłowe odpowiedzi wylosujemy zdobywców okolicznościowych nagród, ufundowanych przez Autora quizu i Redakcję GK: m.in. trzech podwójnych wejściówek do Luwru i Kalendarzy GK na Jubileuszowy – 100-lecia Niepodległości Polski – rok 2018.

Oto pytania:

Pytanie nr 1: Jaki był pierwszy cud Jezusa w Kanie Galilejskiej opisany w Ewangelii według św. Jana?

A. Rozmnożenie chleba, B. Przemiana wody w wino, C. Uzdrowienie paralityka.

Pytanie nr 2: Ile ksiąg liczy Nowy Testament?

A. 25 ksiąg, B. 21 ksiąg, C. 27 ksiąg

Życzymy poprawnych odpowiedzi i Radosnych Świąt Zmartwychwstania Pańskiego!

Opracował i nagrody ufundował: Dariusz Długosz (Muzeum Luwru w Paryżu)

Pytanie nr 3: Za ile srebrników Judasz Iskariota zdradził Jezusa Kapłanom Świątyni w Jerozolimie?

A. 30 srebrników, B. 20 srebrników, C. 40 srebrników

Pytanie nr 4: Ile dni kalendarzowych liczy w tym roku Wielki Post?

A. 40 dni, B. 50 dni, C. 44 dni

Pytanie nr 5: Kiedy przypadają święta Zmartwychwstania Pańskiego, czyli Wielkanocy?

A. Trzy miesiące przed przesileniem letnim, B. W niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca, C. Pierwszego dnia po nowiu księżyca w marcu

Pytanie nr 6: Ile stacji liczy tradycyjna Droga Krzyżowa na pamiątkę Męki Pańskiej?

A. 14 stacji, B. 13 stacji, C. 12 stacji

Pytanie nr 7: Jak długo, zgodnie z tradycją, Ciało Jezusa spoczywało w grobie w Jerozolimie?

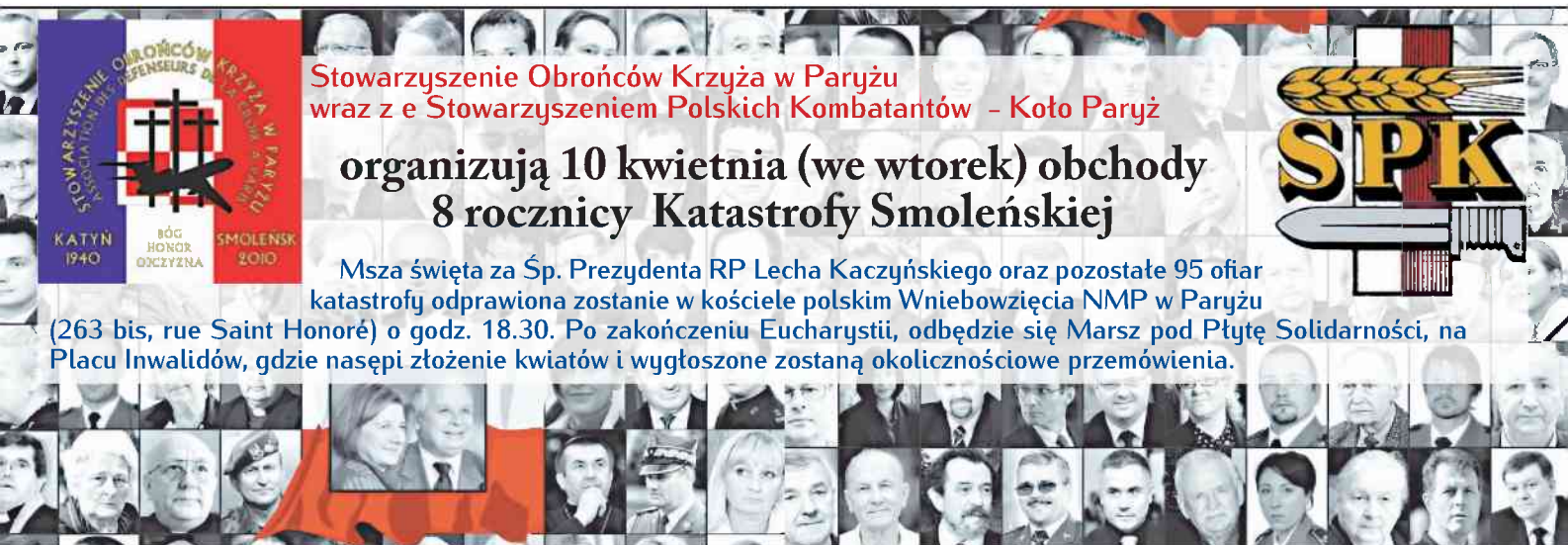
A. 1 dzień, B. 2 dni, C. 3 dni

**Stowarzyszenie Obrońców Krzyża w Paryżu
wraz z e Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów – Koło Paryż**

**organizują 10 kwietnia (we wtorek) obchody
8 rocznicy Katastrofy Smoleńskiej**

Msza święta za Śp. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz pozostałe 95 ofiar katastrofy odprawiona zostanie w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu

(263 bis, rue Saint Honoré) o godz. 18.30. Po zakończeniu Eucharystii, odbędzie się Marsz pod Płytą Solidarności, na Placu Inwalidów, gdzie nasępi złożenie kwiatów i wygłoszone zostaną okolicznościowe przemówienia.

Jesteśmy napętnieni Duchem Świętym

143 EUROPEJSKA PIELGRZYMKA POLAKÓW DO LOURDES: 9-12 MAJA 2018ORGANIZOWANA PRZEZ
POLSKĄ MISJĘ KATOLICKĄ WE FRANCJI
2018
 160 lat
 Objawień w Lourdes

INFORMACJE I ZAPISY: - w parafiach polskich; - w biurze Polskiej Misji Katolickiej: 263 bis, rue St-Honoré - 75001 Paris; tel. 01 55 35 32 23; e-mail: pmk.france@gmail.com;
PROGRAM:**Środa – 9 maja:**
 - **godz. 18³⁰** – Paryż – Msza św. w kościele polskim Wniebowzięcia NMP i błogosławieństwo pielgrzymów; - **godz. 20⁰⁰** – Wyjazd pielgrzymów z Cour de la Reine (przy placu Concorde).
Czwartek – 10 maja:
 - **godz. 7³⁰** – Śniadanie w miejscu zamieszkania; - **9³⁰** – Msza św. Międzynarodowa (Basilique St Pie X); - **11⁰⁰ – 12⁰⁰** – Śladami Św. Bernadetty (dla dzieci) I grupa; - **13⁰⁰** – Obiad w miejscu zamieszkania; - **14⁰⁰ – 15⁰⁰** – kąpiele i czas wolny; **15³⁰ – 16³⁰** Adoracja i Spowiedź (Basilique Immaculée Conception); - **17⁰⁰ – 18⁰⁰** –
Koszt udziału:

- Dorośli: autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Groty Betharram - 275€; - Młodzież: autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Groty Betharram - 185€; - Promocyjna oferta PMK – dla dzieci pierwszokomunijnych i rocznicowych oraz ich rodziców: - dziecko (autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Groty Betharram - 120€, - jedno z rodziców/jako opiekun - autokar z Paryża + hotel z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa + bilety do Groty Betharram - 190€).

Dla osób jadących do Lourdes własnym środkiem lokomocji - noclegi z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa - 177€)

Wpłaty można dokonywać gotówką, czekiem lub przelewem (czek na: Mission Catholique Polonaise - 263 bis, rue St-Honoré 75001 Paris) z dopiskiem „Pielgrzymka do Lourdes”; przelew na konto: Mission Catholique Polonaise - Crédit Mutuel, IBAN: FR76 1027 8060 3900 0619 5024 194 BIC: CMCIFR2A.

 Procesja Eucharystyczna (Basilique St. Pie X); - **18³⁰ – 20⁰⁰** – Wieczór integracyjny (w Domu PMK Bellevue); - **20⁰⁰ – 21³⁰** – Kolacja w Domu PMK.
Piątek – 11 maja:
 - **7¹⁵** – Śniadanie; **8³⁰** – Msza św. (Notre Dame du Rosaire); - **9⁴⁵** – Wyjazd do Grot Betharram lub wyjście do Le Pont d'Espagne (la route des cascades, le lac de Gaube, la vallée du Marcadau) lub kąpiele i czas wolny; - **12⁰⁰** – Obiad w miejscu zamieszkania; - **13⁰⁰ – 14⁰⁰** – Śladami św. Bernadetty (dla dzieci) II grupa; - **14⁰⁰ – 15⁰⁰** – Śladami św. Bernadetty (dla dorosłych); **14⁰⁰ – 15⁰⁰** – Spotkanie Ks. Biskupa z młodzieżą (Salle Mgr Schoepfer) - **14³⁰** –

15¹⁵ – Konferencja dla dzieci (Salle Mgr Choquet); - **15³⁰ – 16³⁰** – Droga Krzyżowa; - **19⁰⁰** – Kolacja w miejscu zamieszkania; - **21⁰⁰** – Procesja Maryjna.
Sobota – 12 maja:
 - **6¹⁵** – Śniadanie; - **7³⁰ – 8¹⁵** – Msza św. w Grocie Objawień; - **8⁴⁵** – Pamiątkowe zdjęcie przed Bazyliką Różańcową; - **9³⁰ – 10⁰⁰** – Konferencja dla starszych (Cal Gerlier); - **9⁰⁰ – 10⁰⁰** – Śladami św. Bernadetty (dla młodzieży) – I grupa; - **10³⁰ – 11³⁰** – Śladami św. Bernadetty (dla młodzieży) – II grupa; - **12³⁰** – Obiad w miejscu zamieszkania; - **13⁰⁰** – Poświęcenie dewocjonaliów i czas wolny; - **14³⁰** – Wyjazd Pielgrzymów; - **23⁰⁰** – Przyjazd do Paryża.

W maju każdego roku – w ramach Święta MB Królowej Polski i Konstytucji 3 Maja, obchodzimy także Dzień Polonii, Polaków za Granicą (2.V) oraz Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Wspólnie obchodzimy majowe święta

Stowarzyszenie Obrońców Krzyża w Paryżu, przy współpracy Stowarzyszenia Polskich Kombatantów – Koło Paryż, Federacji Polonii Francuskiej, poczęło in. jai ywę ogólnie polon. jni j organiza. ji m jow ych uroczystości w Paryżu (5 i 6. V: sobota – niedziela).

Do organizowania tych obchodów zaprosiliśmy Ambasadę RP, Instytut Polski w Paryżu, Polską Misję Katolicką. Zapraszamy również do wzięcia w nich udziału wszystkie polonijne organizacje, stowarzyszenia i zespoły z całej Francji.

Zgłoszenia prosimy przysyłać na adres: Association des Defenseurs de La Croix – 221, rue de Belleville, 75019 Paris lub mailem: stow.obroncowkrzyzaparyz@hotmail.fr. Kontakt tel. 06 12 19 79 13 (Maria Jolanta Dzwigata). Można także kontaktować się z prezesem Federacji Polonii Francuskiej – Stanisławem Aloszko (strona internetowa Federacji. Zgłoszenia

prosimy przysyłać do 30 marca). Na Paryskie uroczystości zostali zaproszeni goście z Senatu RP, Urzędu Rady Ministrów, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wspólnoty Polskiej, Episkopatu Polski oraz z Biura Prezydenta RP.

W chwili obecnej opracowywany jest już ramowy program uroczystości, szczegóły będziemy ustalać wspólnie z organizacjami biorącymi w nich udział. □

*W imieniu organizatorów
Maria J. Dzwigata – prezes Stow. Obrońców Krzyża*

24h dla Pana u Chrystusowców Francji i Hiszpanii

„Wielki Post to czas wejścia na pustynię. To czas zmagania się z pokusami. To czas uczenia się, jak je pokonywać i zwyciężać. Wielki Post to czas wejścia na wysoką górę. To czas spotkania z Przemienionym Chrystusem i kontemplowania tego Przemienionego Oblicza. To czas przemieniania siebie, czas przemiany sw. jego serca. Wielki Post to czas spotkania się z Miłosiernym Cjcem, to czas powrotu do Boga. To czas doświadczenia nieskończonego Miłosierdzia Bożego...” – można by tak pokrótce scharakteryzować czas przygotowania do najważniejszych świąt chrześcijańskich.

W naszych wspólnotach podejmujemy różne inicjatywy, by ów okres był czasem pięknym, bogatym w duchowe przeżycia i owocnym. A są to pasyjne nabożeństwa, parafialne rekolekcje czy inicjatywa „24h dla Pana”.

Krótki przegląd rozpoczynamy od Hiszpanii: w polskiej kapelarii w Barcelonie parafialne rekolekcje, które głosił ks. Rafał J. Sorkowicz SChr, proboszcz z Dobrzań, zbiegły się z owymi „24h dla Pana”. Ks. Rafał zanotował: 24h dla Pana... w wersji katalońskiej... Czuwanie, modlitwa, od wczoraj [piątek] przez całą noc, w kościele św. Eulalii de Merida. Tu też swoją oazę odnaleźli Polacy, których duchową opieką objął ks. Krzysztof Jaworski SChr.

W kapelarii w Getafe ćwiczenia rekolekcyjne odbywały się w połowie marca, a nauki wygłosił ks. Santiago Szajko ze Zgromadzenia Hermanos del Amor Misericordioso z Getafe a w Alcalá de Henares i Torrejón de Ardoz w weekend poprzedzający Niedzielę Palmową.

Na ziemi francuskiej, a konkretnie w Bagnolet i w Saint Denis, rekolekcje poprowadziły Siostry Misjonarki Chrystusa Króla z Poznania: wszystko zaczęło się już w środę 7 marca spotkaniem z młodzieżą w Bagnolet. Następnie spotkanie w kościele w Saint Denis w piątkowy wieczór, potem w sobotę katechezy dla dzieci i w Saint Denis, i w Bagnolet. Wszystko zakończyło się Eucharystiami w niedzielę *Laetare* w obu miejscach o zwyczajnych godzinach. Oddajmy jednak głos jednej z prowadzących ćwiczenia, s. Angelice MChR:

„Na zaproszenie ks. proboszcza Zbigniewa Wciśło SChr, od 9 do 11 marca 2018 r. w polskich parafiach Bagnolet i Saint Denis we Francji Siostry Misjonarki Chrystusa Króla dla Polonii Zagranicznej prowadziły rekolekcje wielkopostne dla dzieci. Tematem przewodnim spotkań były słowa Pana Jezusa z Ewangelii św. Jana: „Ja jestem Drogą, Prawdą i Życiem”. S. Małgorzata Żołądek MChR i s. Angelika Mrówka MChR przez trzy dni nauk rekolekcyjnych dzieliły się kerygmatem, zapoznając dzieci z obu parafii z czterema prawami życia duchowego. Zarówno w Bagnolet, jak i w Saint Denis siostry spotkały się z dużą życzliwością ze strony parafian. Za zaproszenie, otwarte serca i serdeczne przyjęcie bardzo dziękujemy. Niech czas rekolekcji wyda jak najpiękniejsze owoce...”

W kolejny weekend duchowe ćwiczenia prowadzone przez s. Chantal-Marie i s. Marie-Cécile, coopératrices paroissiales du Christ Roi odprawiali wierni ze wspólnoty Saint Vallier. W Dijon na dobre zadomowiła się papieska inicjatywa „24h dla Pana”, o której przebiegu informuje nas, nasz Współbrat tam postępujący, ks. Ryszard Fyda SChr: Włączając się w inicjatywę papieża Franciszka, podobnie jak w roku ubiegłym

dekanat Dijon południowy-zachód zorganizował w piątek i sobotę 9 i 10 marca dwa spotkania dla wiernych parafii należących do dekanatu pod wspólnym tytułem „La force du Silence (Moc ciszy/ Moc milczenia)”. W piątkowe popołudnie przedstawiciele parafii Ste Chantal, Chenôve, Marsannay la Côte i Ste Élisabeth de la Trinité wraz z ich duszpasterzami zgromadzili się w kościele parafialnym Ste Élisabeth de la Trinité, by wspólnie poświęcić czas dla Pana. Spotkanie rozpoczęła droga krzyżowa, którą poprowadził dziekan dekanatu, proboszcz parafii Ste Chantal i Chenôve ks. Luc Laire. O godz. 18.00 zebrani uczestniczyli w koncelebrowanej Mszy św., której przewodniczył i homilię wygłosił miejscowy proboszcz, ks. Ryszard Fyda SChr. Swoją homilię, nawiązując do tematu spotkania i Ewangelii z dnia – o największym przykazaniu miłości Boga i człowieka (por. Mk 12,28b-34), poświęcił słowu, od którego zaczyna się nakaz miłowania Boga: „Słuchaj... – *Shema Israël...*” (por. Pwt 6,4). Przypomniat, że potrzebujemy ciszy i milczenia, aby usłyszeć głos Boga, że słuchać mamy nie tylko uchem, ale i sercem. Nasłuchujemy by odpowiedzieć na Boży głos i powołanie, jak Samuel, (którego imię znaczy „ten, co słucha Boga”), jak prorok Elias na górze Horeb (por. 1 Krl 19,1-18). Umiejętność słuchania, kontynuował homilista, to umiejętność dialogu z Bogiem i bliźnim; słuchać to być postępnym woli Bożej, odczuć Jego bliskość. Konsekwencją słuchania, usłyszenia Boga jest nawrócenie i zbliżenie się do Niego. Zatem, konkludował ks. Ryszard, „Słuchaj...” to pierwszy etap w miłości Boga. Po Mszy uczestnicy przeszli do sali parafialnej na szybką wielkopostną kolację, przygotowaną przez miejscowych parafian w postaci talerza zupy i ryżu. O godz. 19.30 wszyscy powrócili do kościoła, by wysłuchać konferencji wprowadzającej w wieczorną adorację Najświętszego Sakramentu, pt. „Le silence habité (Cisza zamieszкана)”. Po wystawieniu Najświętszego Sakramentu, w czasie adoracji i modlitwy prowadzonej, obecni osobiście doświadczyli ciszy i skupienia. Przez cały czas kaptani służyli swoją postugą w sakramencie pokuty i pojednania. O godz. 22.00 błogostawieństwem Najświętszym Sakramentem proboszcz parafii zakończył pierwszy etap dekanalnego przeżywania „24h dla Pana.”

W sobotę 10 marca od 9.00 do 14.00 odbywał się drugi etap tego dekanalnego spotkania, pomyślany, jako krótkie rekolekcje „na wyjeździe”. Chętni wierni z parafii dekanatu udali się do pobliskiego Sanktuarium w Domois, by przeżyć doświadczenie ciszy i milczenia. Ów dzień rozpoczęła wspólna modlitwa w sali parafialnej im. Św. Jana Pawła II, po której uczestnicy wysłuchali konferencji zaproszonego mnicha, ojca Filipa, cystersa z opactwa w Cîteaux, na temat ciszy i skupienia. Prelegent postąpił się m.in.

Saint Denis

Dzienniczkiem Świętej Siostry Faustyny, cytując i omawiając wybrane paragrafy. Po tym wprowadzeniu, obecni mieli okazję przeżyć godzinę w całkowitym milczeniu, ciszy i skupieniu. Po jej zakończeniu uczestnicy dzielili się wrażeniami i doświadczeniami a następnie ojciec Filip mówił na temat wagi ciszy w przygotowaniu i przeżyciu Mszy świętej. O godz. 11.30 w kaplicy miejscowej wspólnoty kapłańskiej Sítio, została odprawiona koncelebrowana Eucharystia, której przewodniczył Ojciec Filip w asyście duszpasterzy dekanatu. Po liturgii wszyscy powrócili do sali parafialnej na wspólny obiad, spożywany z zachowaniem ciszy i milczenia. Dla wielu uczestników tego spotkania zachowanie ciszy i milczenia było nie lada doświadczeniem. □

s. Angelika Mrówka MChR, ks. Rafał J. Sorkowicz SChr, ks. Ryszard Fyda SChr, ks. Tomasz Mikulak SChr

Oplatkowe wspomnienie z Lens

Uroczystość zorganizował 25 stycznia Związek Bractw Różańcowych we Fran.ji.

W czwartkowe popołudnie zgrupowaliśmy się licznie przy tradycyjnej Szopce i choince w sali parafialnej, obok polskiego kościoła Millennium w Lens.

Prezeska Związku pani Marie-Thérèse Woźniak przywitała przybyłych gości, następnie ks. dyr. Roman Domagata odczytał tekst związany z oplatkowym zwyczajem oraz modlitwę przed dzieleniem się nim przy składaniu sobie życzeń:

„Panie Boże, Ty sprawiłeś, że ta święta noc, kiedy wspominamy pamiątkę Wcienienia Twojego Syna dla naszego zbawienia, zajaśniała blaskiem Twej światłości. Spraw, abyśmy, opromienieni tym blaskiem, z otwartym sercem przyjęli Jezusa jako naszego Odkupiciela. Pobłogostaw nas i te oplatki, którymi się podzielimy na znak

miłości i przebaczenia. Naucz nas, Panie Boże, dzielić się chlebem, miłością i życzliwością ze wszystkimi ludźmi, a zwłaszcza z tymi, wśród których żyjemy. Obdarz miłością, zgodą i jednością naszą rodzinę. Wlej nadzieję w serca ubogich, samotnych, osieroconych i przeżywających jakiegokolwiek cierpienia. W dzisiejszą noc Bożego Narodzenia naszą modlitwą ogarniamy też chrześcijan mieszkających w Betlejem i innych zakątkach Ziemi Świętej. Ty, Panie, znasz ich troski i niepokoje. Widzisz ich osamotnienie i lęk o przyszłość. Styszysz wołanie o pokój i pojednanie między narodami i wyznawcami różnych religii. Ześlij, Panie, swój pokój na udręczoną wojnami i przemocą Ziemię Świętą. Ulecz z nienawiści serca żydów, muzułmanów i chrześcijan. Pomóż

im przebaczyć wzajemne urazy i krzywdy...”

Następnie wspólnie dzieliliśmy się oplatkami, składając sobie najlepsze życzenia. Podczas tego pięknego popołudnia śpiewaliśmy kolędy – przy akompaniamencie organów, na których grał organista pana Rejmond Woźniak.

W tak prawdziwie rodzinnej atmosferze delektowaliśmy się przy stołach przygotowanymi przez zarząd ciastami, kawą i kanapkami. Ten uroczysty dzień zakończyliśmy loterią.

Zarząd wraz z ks. Dyrektorem dziękując przybyłym kapłanom: ks. Dziek. Daniełowi Zylińskiemu, ks. Leszkowi Wojciechowskiemu i ks. Grzegorzowi Napierale, przedstawicielom stowarzyszeń katolickich oraz członkiniom z czternastu Kół różańcowych (dziewięćdziesiąt osób). Serdeczne „Bóg zapłać”.

*Sekretarki Związku: St. Napora, L. Jabłoński
Fot. Sylvie Antkowiak*

SAMI SWOI

Polskie sklepy spożywcze!!!

NISKIE CENY, WYSOKA JAKOŚĆ, SZEROKI WYBÓR ART. SPOŻYWCZYCH,
ALKOHOLE, NABIAŁ, WĘDLINY, NAPOJE, POLSKA PRASA

ZAPRASZAMY:

NOWY SKLEP!!

93600 AULNAY SOUS BOIS

23, AV ANATOLE FRANCE

WTO-SOB: 10.30 – 19.30;

NIEDZ. 10.00 – 14.00

TEL. 01 72 51 62 00

- RER B - AULNAY SOUS BOIS

94200 IVRY SUR SEINE

44, RUE LENINE

PON-SOB: 10.00 – 20.00

TEL. 01 70 25 46 62

- METRO 7 - MAIRIE D'IVRY

- RER C - IVRY SUR SEINE

- BUS 125 - PRZYSTANEK MOLIERE

e-mail: sami.swoi@onet.pl

Prosto z Polski!

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon

Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji,
ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

- NAPRAWA KOMPUTERÓW,
- INSTALOWANIE PROGRAMÓW,
- WYMIANA PODZESPOŁÓW.

T. 06 98 42 59 75

Wszelaka pomoc prawna
w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;

e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

- DÉMÉNAGEMENT
- TRANSPORT
- AUTOLAWETA
- PRZEPROWADZKI,
- WYWÓZ GRUZU

Tel. 06 30 40 49 49

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)

Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku

Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

Masz problem z piciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Epicerie Polonaise **Baltyk** **Sklep Polski**

ŚWIEŻE PRODUKTY PROSTO Z POLSKI

SKLEP INTERNETOWY - www.baltyk.fr

WĘDLINY

BIAŁY SER

WÓDKA

PIWA

OGÓRKI

MARYNOWANE

WYROBY

CUKIERNICZE

I WIELE INNYCH PRODUKTÓW

Zapraszamy

od Poniedziałku do Soboty od 10⁰⁰ do 19⁰⁰
w Czwartki od 12⁰⁰ do 20⁰⁰

St-Germain-en-Laye – 2, rue d'Hennemont
tel. 01 30 61 40 59 | e-mail: baltyk@orange.fr | www.baltyk.fr

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż
Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME,
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

01.41.13.45.05
boulogne@dentylis.fr

Mówimy po polsku

PRZEWÓZY ZAGRANICZNE

Polska-Niemcy-Belgia-Francja

Damian

+33 652 821 547

Kazimierz

+48 500 640 988

Wyjazdy co tydzień (z Jasła)

Odbieramy i dostarczamy paczki na terenie woj. Podkarpackiego,
Małopolskiego, Śląskiego, Opolskiego i Dolnośląskiego

DENTYSTKA POLSKA DLA DZIECI i DOROSŁYCH Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66

45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 13 (2718): 1-8.4.2018

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkot@club-internet.fr, vkot@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś — Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA — 2, rue du 19 mars 1962 — 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) — 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 21.3.2018

Inf. o prenumeracie na str. 3

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

PROGRAM TV

2 – 15 kwietnia 2018

PONIEDZIAŁEK

2 KWIETNIA

8²⁰ Księga obyczajów 8³⁵ Dlaczego? Po co? Jak? 8⁵⁰ Superkowe ABC 9²⁰ Panna z mokrą głową – film 11⁰⁵ Dziewczyna z ekranu – dok. 11⁵⁰ Wielkanoc Polska 12⁰⁰ Regina Coeli 12¹⁵ Historia Zmartwychwstania 12⁴⁵ Quo vadis?(2) – serial 14²⁵ Wielkanoc Polska 14³⁵ Koncert 15³⁰ Pola Negri – dok. 16²⁵ Korona królów – telenowela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Quo vadis?(2) – serial 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20²⁰ Pamiętamy Ojciec Św. 21⁵⁰ Brat naszego Boga –

teatr 23¹⁵ Koncert 0⁰⁵ Wielkanoc Polska 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Rozrywka 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK

3 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Quo vadis?(2) – serial 13⁰⁵ Wiadomości 13¹⁵ Barwy szczęścia – serial 13⁵⁰ Syzyfowe prace – serial 14⁵⁰ Dok. 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Film 17¹⁰ Przyjaciele lasu 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Szlakiem Kolberga 18²⁵ Wojsko-polskie.

pl 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Wysp 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Dok. 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA

4 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia

PROGRAM

2 – 8 kwietnia 2018

PONIEDZIAŁEK

2 KWIETNIA

8⁰⁰ Reportaż 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Msza Św. 10³⁰ Dok. 11²⁰ Św. na każdy dzień 11²⁵ Dla dzieci 12⁰⁰ Regina Coeli 12²⁰ Koncert 13⁰⁰ Reportaż 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Dok. 14²⁰ Dok. 14³⁰ Koncert 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Teatr 17²⁵ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film

WTOREK

3 KWIETNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Słowo Życia 8²⁰ Film 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Dok. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Dok. 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13⁰⁵ Dok. 14⁰⁰ Film 14⁵⁰ Dok. 15⁴⁵ Św. na każdy dzień 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dok. 17¹⁰ Rozrywka 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA

4 KWIETNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop Młodych 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuarium polskie 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Film 10⁰⁰ Audycja Generalna 10⁵⁵ Dok. 11²⁵ Felieton 11⁴⁰ Rozrywka 12⁰⁰ Regina Coeli

12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15³⁰ Dok. 15⁴⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Film 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK

5 KWIETNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Przyroda i ludzie 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 13⁴⁰ Dok. 13⁵⁰ Dok. 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Rozrywka 16³⁵ Przegląd Źródeł 16⁴⁰ Grunt to droga 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Msza św. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK

6 KWIETNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Rozrywka 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dok. 11⁰⁵ Dok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Poradnik szczęśliwego małżeństwa 11⁴⁵ Dok. 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁵⁰ Dok. 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Dok. 14⁴⁵ Film 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ 7 sakrament 16³⁵ Dok. 16⁵⁵ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Wester-

platte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

SOBOTA

7 KWIETNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dok. 9⁵⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Regina Coeli 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Film 13²⁰ 7 sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dla dzieci 15¹⁵ Wywiad 15³⁰ Msza św. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA

8 KWIETNIA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Dok. 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Reportaż 10⁰⁰ Przegląd Niedzieli 10⁰⁵ Dok. 10¹⁵ Wywiad 10³⁰ Msza Św. 12⁰⁰ Regina Coeli 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Dok. 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Reportaż 14¹⁰ Dok. 15⁰⁰ Koronka 15²⁰ Dok. 15³⁵ Św. na każdy dzień 15⁴⁰ Rozrywka 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Regina Coeli 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Film 14⁴⁰ Dok. 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Astronarium 16⁵⁵ Program muzyczny 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Strażacy – serial 21³⁵ Przepis dnia 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Dok. 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 5 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Film 14⁴⁰ Strażacy – serial 15³⁰ Pod Tatrami 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Jak to działa 16⁵⁵ Magazyn 17¹⁰ Podwodne ABC 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn z Ameryki 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Miasto skarbów – serial 21³⁵ Felieton 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Reportaż 23⁴⁰ Magazyn śledczy Anity Gargas 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Magazyn 1³⁵ Podwodne ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 6 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Na sygnale – serial 13⁴⁵ Film 14⁴⁵ Przysiały – serial 15³⁵ Felieton 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wilnoteka 16¹⁵ Dok. 17¹⁰ Baw się słowami 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa łamie przepisy 18²⁵ Zaolzie 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran 19⁴⁵ Dobranocka 19⁵⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Kocham Cię Polsko! 0²⁵ Magazyn z Ameryki 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 7 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁵⁰ Okrasa łamie przepisy 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Kocham Cię Polsko! 15⁴⁰ Wolny Ekran 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Widowisko 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Film 21⁴⁰ Ostatnia akcja – komedia 23²⁰ Rozrywka 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Słownik polsko@polski 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 8 KWIETNIA

8¹⁰ Magazyn z Wysp 8³⁵ Teleranek 9⁰⁰

Baw się słowami(2) 9³⁰ Ziarno 10⁰⁰ Mszy Św. – Sanktuarium Bożego Miłosierdzia Łagiewniki 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 12⁵⁵ Będzie lepiej – komedia 14⁴⁰ Czarne chmury – serial 15⁴⁰ Turystyczna Jazda 16⁰⁰ Zakochaj się w Polsce 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 21⁴⁰ Weiser – dramat 23²⁵ Rozrywka 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Zakochaj się w Polsce 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PONIEDZIAŁEK 9 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Kulturalni PL 12²⁰ Racja stanu 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 14⁴⁰ Oczy w oczy 15¹⁰ Reportaż 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ 1200 Muzeów 16⁵⁵ Supetkowe ABC 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z 18⁴⁰ Pod Tatrami 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Dok. 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Supetkowe ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 10 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ Syzyfowe prace – serial 14⁴⁵ Dok. 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Film 17¹⁰ Przyjaciele lasu 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 18³⁰ Magazyn 18⁵⁰ Dobranocka 19⁰⁰ Msza Św. za Ofiary Katastrofy Smoleńskiej 20²⁵ Wiadomości – Pogoda – Sport 21¹⁰ Ojciec Mateusz – serial 22⁰⁰ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Warto rozmawiać 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Baw się słowami(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 11 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 14³⁵ Warto rozmawiać 15²⁵ Rzecz polska 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Astronarium 16⁵⁵ W Krainie Baśni 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Wschód 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Strażacy – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Dokument 0¹⁵ Korona królów – teleno-

wela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 12 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Barwy szczęścia – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Strażacy – serial 15³⁰ Pod Tatrami 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Korona królów – telenowela 16²⁵ Jak to działa 16⁵⁵ Magazyn 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Dok. 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Miasto skarbów – serial 21³⁵ Felieton 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia 23¹⁰ Reportaż 23⁴⁰ Magazyn śledczy Anity Gargas 0¹⁵ Korona królów – telenowela 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Magazyn 1³⁵ Podwodne ABC 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 13 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 11²⁵ Polonia 24 11⁴⁵ Rozmowa Polonii 12⁰⁰ Halo Polonia 12⁵⁰ Wiadomości 13⁰⁰ Felieton 13¹⁰ Na sygnale – serial 13⁴⁵ M jak miłość – serial 14⁴⁰ Przysiały – serial 15³⁵ Felieton 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wilnoteka 16¹⁵ Dok. 17¹⁰ Baw się słowami 17²⁰ Felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa łamie przepisy 18²⁵ Kwartet 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Halo Polonia 22⁴⁵ Kocham Cię Polsko! 0²⁵ Dok. 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Domisie 1⁵⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 14 KWIETNIA

7⁵⁵ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁰ Halo Polonia 11⁵⁰ Okrasa łamie przepisy 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Kocham Cię, Polsko! 15⁴⁰ Wolny Ekran 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Rozrywka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Film 21⁴⁰ Pajęczarki – komedia 23³⁵ Rozrywka 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Słownik polsko@polski 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 15 KWIETNIA

10³⁰ Teleranek 11⁰⁰ Baw się słowami(2) 11²⁵ Ziarno 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem 13⁰⁰ Msza Św. 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Czarne chmury – serial 16⁰⁰ Zakochaj się w Polsce 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości – Pogoda – Sport 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 21⁴⁰ Katyń – dramat 23⁵⁰ M jak miłość – serial 0⁴⁵ Wiadomości 1²⁰ Zakochaj się w Polsce 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Miłosierdzie źródłem wolności

